

จดหมายข่าว

หอภาพยนตร์

ปีที่ 16 ฉบับที่ 94 กรกฎาคม-สิงหาคม พ.ศ. 2569

FILM ARCHIVE NEWSLETTER - ISSN : 2228-9402

CINEMA ENLIGHTENS

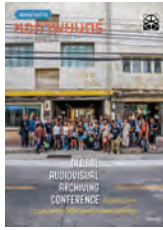
ปัญญา อนุปปาโท จลจิตการ

GLOBAL AUDIOVISUAL ARCHIVING CONFERENCE

ทัวร์ดินเก่า
ตามรอยประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทย

หน้าปกจดหมายข่าวฉบับนี้เป็นภาพถ่ายหน้าอาคาร Asvin Bangkok หรืออดีตบริษัทอัสวินภาพยนตร์ ระหว่างกิจกรรมทัวร์เดินเท้าตามรอยประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทย เป็นกิจกรรมส่งท้ายของงานประชุม GAVA (Global Audiovisual Archiving Conference) ที่มีนักวิชาการและนักอนุรักษ์ภาพยนตร์นานาชาติเข้าร่วมเพื่อนำเสนอผลงาน ตั้งแต่วันที่ 15-18 มิ.ย. และต่อเนื่องกันหอภาพยนตร์ยังเป็นเจ้าภาพร่วมจัดการประชุมของ ACPAC หรือ Association for Curators and Programmers of Asian Cinemas ในวันที่ 19-21 มิ.ย. ซึ่งเป็นงานที่รวมนักวิชาการและนักจัดโปรแกรมภาพยนตร์เอเชียจากหลายชาติ มาร่วมนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดสามวัน

ในเล่มนี้ยังนำเสนอรายงานจากการประชุมนานาชาติอีกสองงานที่สำคัญ ได้แก่ การประชุม FIAF Congress งานใหญ่ประจำปีของชุมชนนักอนุรักษ์สื่อทัศนศาสตร์ทั่วโลก ปีนี้จัดที่เมืองราบัต ประเทศโมร็อกโก และงานประชุมของ SEAPAVAA (Southeast Asia-Pacific AudioVisual Archive Association) ซึ่งเป็นงานหลักของหอภาพยนตร์ฝั่งเอเชีย-แปซิฟิก ปีนี้จัดขึ้นที่เมืองโอโปะฮ์ ประเทศมาเลเซีย การประชุมพบปะเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญในการกระชับความสัมพันธ์และทบทวนสถานการณ์งานอนุรักษ์ภาพยนตร์ทั้งในเชิงเทคนิค แนวคิด และการบริหารจัดการ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

นอกจากนี้จดหมายข่าวยังอัดแน่นด้วยสาระต่าง ๆ เช่นเคย คอลัมน์คลังอนุรักษ์นำเสนอชุดภาพยนตร์มาฆุชวิทยาชนผ่านพื้นที่สูงในทศวรรษ 2500 ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะไทย ลาว และเมียนมา คอลัมน์ห้องสมุดและโสตทัศนสถาน เชิด ทรงศรี พาไปรู้จักหนังสือใหม่ว่าด้วยการใช้เสียงในภาพยนตร์ยุคโมเดิร์นนิสม์ ส่วนโปรแกรมฉายในช่วงสองเดือนข้างหน้า มีทั้งโปรแกรมสารคดี Direct Cinema ที่มุ่งเน้นการสังเกตและจัดจ้องเพื่อแสวงหาความจริง โปรแกรมผลงานของผู้กำกับ ชนะ คราประยูร ที่พ่วงมากับลานดารา นิภาพร นงนุช โปรแกรม หนึ่ง! หนึ่ง! โลก ที่เอาใจแฟนหนังอาร์ตด้วย *Code Unknown* รวมถึงกิจกรรม รักข้ามขอบฟ้า เสน่ห์ฉลองเวหา ในวาระ 55 ปีของภาพยนตร์ร่วมสร้างระหว่างไทย-กัมพูชา เรื่อง *รักข้ามขอบฟ้า* และโปรแกรมอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีกมากมาย

สารบัญ

รายงาน

- ก้าวรุดถิ่นก้าวตามรอยประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทย หน้า 1
- ประมวลกิจกรรมเดือนเมษายน-มิถุนายน 2569 หน้า 4
- งานประชุมสมพันธ์หอภาพยนตร์นานาชาติ ประจำปี 2569 หน้า 6
- 66th Zlín Film Festival เทศกาลแห่งการสร้างผู้ชมรุ่นใหม่และขับเคลื่อนการเรียนรู้ถึงภาพยนตร์ หน้า 8
- งานประชุมประจำปี SEAPAVAA ครั้งที่ 30 ที่เมืองโอโปะฮ์ มาเลเซีย หน้า 10

ห้องสมุดและโสตทัศนสถาน เชิด ทรงศรี

- เสียงในภาพยนตร์กับโมเดิร์นนิสม์ หน้า 12

คลังอนุรักษ์

- ภาพยนตร์มาฆุชวิทยาชนผ่านพื้นที่สูงในทศวรรษ 2500 หน้า 14

กิจกรรมและโปรแกรมฉายภาพยนตร์

- Direct Cinema: Masterclass & Screenings หน้า 18
- รักข้ามขอบฟ้า เสน่ห์ฉลองเวหา: 55 ปีสายสัมพันธ์บนแผ่นฟิล์มและบทเพลง หน้า 19
- ลานดารา นิภาพร นงนุช หน้า 21
- ชนะ คราประยูร: A Retrospective หน้า 22
- First Films Forward เรื่องแรก จากรุ่นสู่รุ่น หน้า 24
- กิ่ง! หนึ่ง! โลก x Cinema Lecture: Code Unknown หน้า 25
- โปรแกรมภาพยนตร์โลก หน้า 26
- โปรแกรมโรงหนังนางเล็ง หน้า 28

ปรัชญา: ภาพยนตร์ยังให้เกิดปัญญา

วิสัยทัศน์: ปฏิบัติการอนุรักษ์ได้มาตรฐาน แฝงขยายงานวิชาการและบริหารจัดการด้วยธรรมปัญญา

พันธกิจ: 1. แสวงหา คัดเลือก ภาพยนตร์ สื่อโสตทัศน และสิ่งเกี่ยวเนื่อง เพื่อเก็บรักษาเป็นทรัพย์สินทางปัญญาและมรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติ
2. วิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ต่าง ๆ ด้านภาพยนตร์ สื่อโสตทัศน และสิ่งเกี่ยวเนื่อง
3. บริการสาธารณะเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และส่งเสริมเผยแพร่ให้เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุดจากภาพยนตร์ สื่อโสตทัศน และสิ่งเกี่ยวเนื่อง

ปณิธาน: จะสร้างสรรค์และสนับสนุนให้เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุดจากภาพยนตร์

ที่ปรึกษา: ชลิดา เอื้อบำรุงจิต สันหทัย โชติรสเสถณี ก้อง ฤทธิ์ดี **กองบรรณาธิการ:** อรวรรณ ขวดีลป ภาควุฒิชัย ธรรมศรี พุทธิพงษ์ เจียมรัตติญญู ธิติพงษ์ ก่อสกุล นิตานาด ไทรทองคำ **กองจัดการ:** ฝ่ายเผยแพร่ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) **พิสูจน์อักษร:** ชนเนตร ลอยครุฑ **ออกแบบรูปเล่ม:** จรุงศักดิ์ พิทักษ์ประพันธ์ **เจ้าของผู้พิมพ์/ผู้โฆษณา:** หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) กระทรวงวัฒนธรรม 94 หมู่ 3 พุทธิมณฑล สาย 5 นครปฐม 73170 โทรศัพท์ 0 2482 2013-15 **จัดพิมพ์ที่:** บริษัท กรีน โลฟี่ ฟรันด์ซิ่ง แฮ็ส จำกัด **จำนวนพิมพ์** 7,000 เล่ม **ISSN:** 2228-9402 ขอสงวนลิขสิทธิ์ จดหมายข่าวหอภาพยนตร์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
เป็นสมาชิกของสมาพันธ์หอภาพยนตร์ระหว่างชาติ
(International Federation of Film Archives)

สมัครสมาชิก แก๊ซที่อยู่อ หรือยกเลิกจดหมายข่าวหอภาพยนตร์
ได้ที่ <http://bit.ly/fapotnewsletter>
ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการจัดส่ง

ดาวน์โหลดจดหมายข่าวหอภาพยนตร์
ฉบับย้อนหลังได้ที่ <https://fapot.or.th/main/information/newsletter>

วันที่ 18 มิถุนายนหอภาพยนตร์จัดกิจกรรมพาผู้ร่วมงานไปทัศนศึกษา ด้านประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทย ด้วยการเดินเท้าจากโรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมธานีไปสถานีรถไฟหัวลำโพง ซึ่งมีผู้สนใจเข้าร่วม 54 คน โดยกิจกรรม ทัวร์เดินเท้าครั้งนี้เริ่มจากพาคณะ ผู้เข้าร่วมรับประทานอาหารกลางวัน ที่ตลาดนางเลิ้ง ซึ่งถือเป็นตลาดคอกแห่งแรก ๆ ในกรุงเทพฯ และเป็นทำเลื่องชื่อด้านอาหารและขนมมาช้านาน หลังจากนั้นจึงพาคณะมาที่โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมธานีหรือโรงหนังนางเลิ้ง เพื่อให้เห็นโรงภาพยนตร์ไม้อายุ 108 ปี ซึ่งถือเป็นโรงภาพยนตร์ที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยที่ยังหลงเหลืออยู่ และเปิดให้ผู้ชมสามารถเข้าชมได้ตามวาระโอกาส

หอภาพยนตร์ยังใช้โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมธานีเป็นสถานที่ให้ข้อมูลภาพรวมของทัวร์เดินเท้าครั้งนี้ เนื่องจากจำนวนผู้เข้าร่วมทัวร์มีจำนวนมากเกินกว่าที่จะเดินไปบรรยายไป หอภาพยนตร์จึงจัดทำเอกสาร ข้อมูลของสถานที่สำคัญ ๆ รวมทั้งรูปถ่ายหรือภาพเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้อง และเสียงบรรยายนำชม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถศึกษาได้เองตามอัธยาศัย

จุดหมายต่อไป คณะเดินข้ามถนนพะเนียงเพื่อมาที่วัดสุนทรธรรมทานหรือวัดแคนางเลิ้ง สถานที่บรรจุอัฐิของมิตรชัยบัญชา พระเอกชื่อดังของคนไทย ซึ่งเติบโตและอาศัยอยู่ในย่านนางเลิ้งตั้งแต่เด็ก ก่อนจะกลายเป็นดารามีชื่อเสียง และเมื่อเสียชีวิตลงด้วยอุบัติเหตุ งานศพของมิตรก็จัดขึ้นที่วัดแห่งนี้ เล่ากันว่าผู้เข้าร่วมงานศพมากถึงสามแสนคน โดยคณะได้เข้าชมช่องบรรจุอัฐิของมิตร

คณะเดินเลาะถนนพะเนียงออกมาที่ถนนหลานหลวง ซึ่งตรงหัวถนนหลานหลวง (บริเวณหน้าพิพิธภัณฑสถานพระปกเกล้า) เคยถูกใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ฮอลลีวูดเรื่อง *The Killing Fields* คณะเดินเข้า

ซอยหลานหลวง 10 เพื่อออกมาสู่ด้านหลังของอาคารโบเบ้เทวเวอร์ สถานที่ขายส่งเสื้อผ้าชื่อดัง เพื่อข้ามสะพานคนเดินคลองแสนแสบ ซึ่งบริเวณคลองแสนแสบนี้สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ฮอลลีวูดเรื่อง *The Ugly American*

คณะเดินเข้าซอยนาคราษเพื่อเดินขึ้นไปถึง Asvin Bangkok หรืออดีตคือ บริษัทอัสวินภาพยนตร์ บริษัทสร้างภาพยนตร์ของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล ผู้สร้างภาพยนตร์ไทยที่มีบทบาทสำคัญยิ่งตั้งแต่ช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ตั้งแต่ยุคโรงถ่ายไทยฟิล์ม มีผลงานที่เลื่องชื่อ เช่น *ถ่านไฟเก่า* (2481) *พันท้ายนรสิงห์* (2493) และ *เรือนแพ* (2504) โดยชั้น 3 ของอาคารเป็นแล็บสำหรับทำโพสต์โปรดักชัน คณะหยุดพักเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานในอาคาร ซึ่งจัดแสดงวัตถุจดหมายเหตุต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเอกสาร ภาพถ่าย และอุปกรณ์เครื่องมือการถ่ายทำภาพยนตร์ในขณะนั้น เพื่อบอกเล่าประวัติศาสตร์และความสนใจทั้งภาพยนตร์และดนตรีของเสด็จพระองค์ชายใหญ่

หลังจากนั้นคณะเดินเลียบถนนบำรุงเมืองเพื่อมาที่สี่แยกกษัตริย์ศึก และข้ามสะพานลอยมาที่ฝั่งคลองผดุงกรุงเกษม บริเวณห้วมถมนนฝั่งยศเสนี้เคยเป็นที่ตั้งของโรงภาพยนตร์เฉลิมเขตร ซึ่งดำเนินกิจการโดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรรมงคลการ (เสด็จพระองค์ชายเล็ก) ผู้กำกับและนักสร้างภาพยนตร์ในนามละโว้ภาพยนตร์ โรงภาพยนตร์เฉลิมเขตรถือเป็นโรงภาพยนตร์ขนาดใหญ่ ฉายภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศเรื่องดังมากมาย

คณะเดินไปลงเรือไฟฟ้าคลองผดุงกรุงเกษมที่ทำเรือเสตตรงข้ามโรงเรียนเทพศิรินทร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สำคัญแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ และยัง เป็นโรงเรียนที่ ตนกู อับดุล ราห์มาน บุตรา (Tunku Abdul Rahman Putra) ผู้เป็นบิดาแห่งเอกราชของประเทศมาเลเซีย และเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรก ของมาเลเซีย เคยมาศึกษาเมื่อปี 2456-2458 ซึ่งเป็นที่สนใจสำหรับผู้เข้าร่วม ที่มาจากประเทศมาเลเซีย

คณะล่องเรือเฟอร์รี่ไฟฟ้าตามคลองผดุงกรุงเกษมเพื่อไปขึ้นท่าสถานีรถไฟหัวลำโพง ซึ่งฝั่งตรงข้ามถนนกรุงเกษมเคยเป็นที่ตั้งของ โรงภาพยนตร์กรุงเกษม เปิดดำเนินการตั้งแต่ปี 2498-2528 โดยเป็น โรงภาพยนตร์ขนาดใหญ่ที่เน้นฉายภาพยนตร์ต่างประเทศ *The Sound of Music* เป็นภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จอย่างมากตอนออกฉาย และ ทำให้ยืนโรงฉายนานกว่า 6 เดือน

จุดหมายสุดท้ายของคณะคือสถานีรถไฟหัวลำโพง ซึ่งสร้างขึ้นใน ช่วงเวลาใกล้เคียงกับโรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมธานี นอกจากนี้สถานีรถไฟ หัวลำโพงยังเป็นพื้นที่ที่ โดม สุขวงศ์ พบกรภาพยนตร์ของกองภาพยนตร์ เผยแผ่ข่าว กรมรถไฟหลวง ซึ่งถือเป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่บันทึก ภาพยนตร์แห่งแรก ๆ ของโลก และถือเป็นหน่วยงานที่วางรากฐานการสร้าง ภาพยนตร์ไทยในช่วงเริ่มต้นอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ เนื่องจากเวลาการเดินทางที่ค่อนข้างจำกัดและมีผู้เข้าร่วม เป็นจำนวนมาก ทำให้ทัวร์เดินเท้านี้ยังไม่สามารถไปเยี่ยมชมสถานที่ที่ น่าสนใจระหว่างทางอีกหลายที่ ไม่ว่าจะเป็นบ้านนางเลิ้ง (บ้านศิลปะ) และ

ตรอกละครชาตรี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุมชนนางเลิ้งเป็นชุมชนของศิลปิน การแสดงตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) และเมื่อภาพยนตร์เริ่มเข้ามามีบทบาทในประเทศไทย พื้นที่นางเลิ้งก็กลายเป็นพื้นที่ที่มีบริษัทผลิตภาพยนตร์มาจัดตั้งอยู่ รวมทั้งชุมชนมุสลิมมหานาค ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของชุมชนสมัยนี้ที่เป็นที่อยู่อาศัยของคน หลากหลายเชื้อชาติและศาสนา

การดำเนินการทัวร์เดินเท้านี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แม้จะต้องเดินท่ามกลางอากาศที่ร้อนอบอ้าวก็ตาม ทั้งนี้ หอภาพยนตร์ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เอื้อเพื่อให้ทัวร์นี้เกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นชุมชนนางเลิ้ง, วัดสุทัศน์ธรรมทาน, Asvin Bangkok, สำนักการจราจรและขนส่ง, บริษัท กรุงเทพมหานคร จำกัด, สถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง) และพิพิธภัณฑ์รถไฟไทย ●

ประมวลกิจกรรมเดือนเมษายน-มิถุนายน 2569

22-26 เมษายน หอภาพยนตร์ ร่วมเฉลิมฉลองวาระสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ จัดฉายภาพยนตร์กลางแปลง ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ในงาน “ได้ร่มพระบารมี 244 ปี กรุงรัตนโกสินทร์” จัดโดยกระทรวงวัฒนธรรม คัดสรรภาพยนตร์จำนวนสี่เรื่องที่สะท้อนมิติอันหลากหลายของกรุงเทพฯ โดยมีภาพยนตร์สั้นชุด *สวีสวีบางกอก* (2553), *คุณชายน์* (2567), *เดอะสโตน พระแท้ คนเก๋* (2568) และ *ซองแดง แต่งผี* (2568)

9 พฤษภาคม กิจกรรมสนทนา หลังชมภาพยนตร์กับ รัชฎ์ภูมิ บุญบัญชาโชค ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่อง *ผีใช้ได้ค่ะ* (2568) หนึ่งไทยเรื่องแรกที่ชนะรางวัล Critics' Week เทศกาลหนังเมืองคานส์ เมื่อปี 2568 ที่มาร่วมพูดคุยถึงแรงบันดาลใจ วิทยุญาณ ความฝันที่ปรากฏในภาพยนตร์ ณ โรงภาพยนตร์ศาลาศินีมา

26 พฤษภาคม หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) โดยการสนับสนุนจากองค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และรัฐบาลประเทศญี่ปุ่น จัดอบรมการบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ด้านคลังจัดเก็บ และการแปลงสัญญาณเป็นดิจิทัล โดยมี Achal Pandya หัวหน้างานอนุรักษ์จากสถาบันศิลปะแห่งชาติ Indira Gandhi (IGNCA) ประเทศอินเดีย พร้อมด้วย Widiatmoko Adi Putranto จาก Universitas Gadjah Mada ประเทศอินโดนีเซีย มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ ซึ่งการจัดอบรมครั้งนี้มีนักจดหมายเหตุและภัณฑารักษ์จากหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสนใจเข้าอบรมจำนวนมาก ณ โรงหนังช้างแดง

25 เมษายน เพ็ชรทาย วงษ์คำเหลา หรือ หม่ำ จ๊กมก เดินทางมาประทับรอยมือ รอยเท้าเป็นดาวดวงที่ 208 บนลานดารา ของหอภาพยนตร์ เปิดงานด้วยการฉายภาพยนตร์เรื่อง *เอ็ม* (2548) ในรูปแบบฟิล์ม 35 มม. และสนทนาถึงประสบการณ์การทำงานในวงการภาพยนตร์ไทยกับแฟน ๆ ที่เดินทางมาให้กำลังใจภายในโรงภาพยนตร์ศาลาศินีมา

23-24 พฤษภาคม กิจกรรมฉายภาพยนตร์ ณ โรงหนังนางเลิ้ง โดยหอภาพยนตร์ จัดโปรแกรมหนังรักคลาสสิก นำหนังไทยในตำนานอย่าง *แมลงแก้ว* (2520) หนึ่งในภาพยนตร์ไทยที่ดีที่สุดตลอดกาล ผลงานของ เชิด ทรงศรี จัดฉายควบคู่ในวันถัดมากับ *Roman Holiday* (2496) หนังรักอมตะเปี่ยมเสน่ห์จากฮอลลีวูด แฟน ๆ ภาพยนตร์ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก

30 พฤษภาคม กิจกรรมภาพยนตร์สนทนา “เมื่อฝรั่งถ่ายหนังรัชกาลที่ 5 เรื่องเล่าที่ยังไม่จบ?” เนื่องในวาระครบรอบเหตุการณ์ที่ ลาวีอิง-ซี-คลาร์ก ถ่ายภาพยนตร์ พระเจ้ากรุงสยามเสด็จฯ ถึงกรุงเบิร์น ให้รัชกาลที่ 5 ทอดพระเนตร โดยจัดฉายหนังการเสด็จประพาสยุโรป พร้อมพูดคุยกับ โดม สุขวงศ์, อิติพงษ์ ก่อสกุล และ พุทธิพงษ์ เจริญรัตน์ ติญญ จากนั้นได้ฉายภาพยนตร์สารคดี *Lichtspieler - Wie Lavanchy-Clarke die Schweiz ins Kino holte* พร้อมทั้งเชิญผู้กำกับ Hansmartin Siegrist และโปรดิวเซอร์ Andreas Weber มาร่วมสนทนาทางออนไลน์หลังจบภาพยนตร์ โดยมี สันหทัย ไซตริสเศรณี ดำเนินรายการ นอกจากนี้ยังเปิดตู้จัดแสดงหีบพระราชทาน และสิ่งเกี่ยวเนื่องกับภาพยนตร์การเสด็จประพาสยุโรปในปี 2440 ที่ห้องนิทรรศการ Grand Café & Salon Indien เมืองมายา

7 พฤษภาคม เนื่องในวันคล้ายวันเกิดครบรอบ 100 ปีของ สุรพล โทณะวณิก ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (เพลงไทยสากล-ประพันธ์) หอภาพยนตร์จัดโปรแกรม Archive Rediscovery นำภาพยนตร์เรื่อง *ไอ้แก่ละเพื่อนรัก* (2515) ผลงานการแต่งเรื่องแต่งเพลง เขียนบท และกำกับการแสดงของ สุรพล โทณะวณิก มาจัดฉายในฉบับรีมาสเตอร์ใหม่ และสนทนาหลังชมภาพยนตร์กับ เมืองไทย ภัทรถาวงค์ นักค้นคว้าเพลงประกอบภาพยนตร์ไทยภายในโรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

31 พฤษภาคม กิจกรรมสนทนาหลังชมภาพยนตร์กับ นวพล ชำรงรัตนฤทธิ์ ผู้กำกับเรื่องพนักงานใหม่ (โปรดรับไว้พิจารณา) หรือ *Human Resource* ผลงานล่าสุดที่ได้รับเกียรติให้ฉายเปิดตัวรอบปฐมทัศน์โลกณสายOrizzontiเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติเวนิส ครั้งที่ 82 ก่อนฉาย *ฟรีแลนซ์..ห้ามป่วย ห้ามพัก ห้ามรักหมอ* ส่วนหนึ่งของโปรแกรม “White Collar: ออฟฟิศซินโดรม” ภายในโรงภาพยนตร์ศาลาศินีมา

14 มิถุนายน กิจกรรมสนทนาหลังชมภาพยนตร์เรื่อง *Zidane: A 21st Century Portrait* ภาพยนตร์สารคดีเชิงทดลอง สร้างสรรค์โดยสองศิลปินร่วมสมัย ดักลาส กอร์ดอน และ ฟิลิปป์ พาร์เรโน และสนทนาหลังชมภาพยนตร์กับ “มาเฟียรี” หรือ อุไร ปทุมมาวัฒนา คอลัมนิสต์และผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬา และเป็นเอก รัตนเรืองผู้กำกับภาพยนตร์สารคดี *Total Bangkok* ที่หอภาพยนตร์นำมาฉายเปิดรายการในวันดังกล่าวภายในโรงภาพยนตร์ศาลาศินีมา

15-18 มิถุนายน หอภาพยนตร์ เป็นเจ้าภาพจัดงานประชุมวิชาการด้านการอนุรักษ์สื่อทัศนโลก ครั้งที่ 3 (Global Audiovisual Archiving Conference) ในธีมนอกกรอบ หรือ *Outside of the Frame* ซึ่งเป็นงานประชุมวิชาการที่จัดขึ้นทุก 2 ปี โดยเวียนจัดตามภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อมุ่งหวังจะสร้างบทสนทนาและความร่วมมือในด้านจดหมายเหตุสื่อทัศนโลกภายในงานจะมีการเสวนาวิชาการ การนำเสนอผลงานศึกษา 9 หัวข้อหลัก และการจัดฉายภาพยนตร์พิเศษ 2 โปรแกรมอัดแน่นทั้ง 3 วัน รวมถึงได้จัดเส้นทางทัวร์เดินเท้าตามรอยประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทยจากโรงแรมนางเลิ้งไปยังสถานีรถไฟหัวลำโพงให้กับนักวิชาการด้านงานจดหมายเหตุสื่อทัศนโลกจากทั่วโลกที่มาร่วมงาน อ่านรายละเอียดเส้นทางเดินทัวร์ได้ที่หน้า 1

19-21 มิถุนายน หอภาพยนตร์ ร่วมเป็นสถานที่จัดงานประชุมวิชาการนานาชาติของ Association for Curators and Programmers of Asian Cinemas (ACPAC) หรือสมาคมภัณฑารักษ์และนักจัดโปรแกรมภาพยนตร์เอเชีย โดยตลอดสามวันมีการนำเสนอผลงานศึกษาและการสัมมนาเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมฉายภาพยนตร์จากนักวิชาการและภัณฑารักษ์ด้านภาพยนตร์จากหลากหลายประเทศในธีม *Exploring the Decoloniality of Film Curation and Programming* และจัดโปรแกรมรอบสาธารณะชนเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าร่วมชมภาพยนตร์ทดลองจากอิหร่าน และร่วมวงพูดคุยกับภัณฑารักษ์ภาพยนตร์อิสระชาวไทยอย่าง วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศา แมรี ปานสง่า และ ปฐมพงศ์ มานะกิจสมบูรณ์

ความร่วมมือกับต่างประเทศ

3 และ 16 พฤษภาคม ภาพยนตร์เรื่อง *แสงศตวรรษ* (2549) จัดฉายในรูปแบบฟิล์ม 35 มม. ที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะ M+ ของฮ่องกง ในโปรแกรม *Rediscoveries*

11-20 มิถุนายน ภาพยนตร์เรื่อง *ทองปาน* (2520) จัดฉายทาง *Palestine Film Platform* ของสถาบันภาพยนตร์ปาเลสไตน์

กิจกรรมฉายหนังนอกสถานที่

วันที่	ชื่อกิจกรรม	ภาพยนตร์	สถานที่
1 พ.ค. 69	นิทรรศการศิลปะ(คน)งาน: หา “คน” ให้เจอในแรงงาน	การต่อสู้ของกรรมกรหญิง โรงงานฮาร์ว (2518)	Arai Arai Cafe
2-3, 9-10, 16-17, 23-24, 30-31 พ.ค. 69 6-7, 13-14, 20-21, 27-28 มิ.ย. 69	หนังเก่า มาเล่าใหม่	สมิงบ้านไร่ (2507) สวรรค์มืด (2501)	อุทยานการเรียนรู้นครสงขลา TK Park Songkhla
8 พ.ค. 69	พากย์หนังไทยโบราณ	สมิงบ้านไร่ (2507)	คณะดิจิทัลมีเดียและศิลปะภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
17, 24, 31 พ.ค. 69 7, 14, 21, 28 มิ.ย. 69	ล้อมวง ชมหนังดี	เจิน เจิน เจิน (2508) ทรชนคนสวย (2510) สวรรค์มืด (2501) น้ำตาลไม่หวาน (2507) สันติ-วินา (2497) ชั่วฟ้าดินสลาย (2498) โรงเบรมสมก (2500)	หอสมุดเมืองกรุงเทพมหานคร
6 มิ.ย. 69	Hope Cinema	สาย สิวา นักสู้สามัญชน (2524)	Hope Space
21 มิ.ย. 69	บางเขนเดอะมูฟวี่	ชั่วฟ้าดินสลาย (2498)	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้บางเขน
26 มิ.ย. 69	หนัง ๆ น่าน ๆ	คำสั่งคำสาป (2497)	ห้องสมุดบ้าน ๆ น่าน ๆ

งานประชุมสมาพันธ์ หอภาพยนตร์นานาชาติ ประจำปี 2569

สัณห์ชัย โชติรสเศรณี

เมื่อวันที่ 26 เมษายน - 1 พฤษภาคม 2569 สมาพันธ์หอภาพยนตร์นานาชาติ (International Federation of Film Archives: FIAF) จัดงานประชุมสัมมนาประจำปี 2569 โดยมีภาพยนตร์สถานโมร็อกโก (Cinematheque Morocco) เมืองราบัต เมืองหลวงของประเทศโมร็อกโก เป็นเจ้าภาพจัดงานในครั้งนี้ ซึ่งถือเป็นครั้งแรกในรอบ 15 ปีที่งานประชุมของสมาพันธ์ฯ ได้กลับมาจัดที่ทวีปแอฟริกาอีกครั้ง โดยครั้งล่าสุดจัดขึ้นในปี 2554 ที่เมืองพรทอเรีย ประเทศแอฟริกาใต้ และเป็นครั้งที่สองที่ภาพยนตร์สถานโมร็อกโกเป็นเจ้าภาพการประชุม ครั้งก่อนหน้านี้เกิดขึ้นในปี 2544 หรือ 25 ปีที่แล้ว

การทำงานประชุมได้วนกลับมาจัดที่ทวีปแอฟริกาในรอบนี้ ท่ามกลางสถานการณ์การเมือง สังคม และภูมิรัฐศาสตร์โลกที่เปลี่ยนไป หัวข้อการประชุมสัมมนาเป็นเรื่อง Reimagining African and Arab Film Memory: Methodologies, Collaborations, Restitutions, and Dialogues (การจินตนาการใหม่เพื่อรื้อฟื้นความทรงจำภาพยนตร์แอฟริกันและอาหรับ: ระเบียบวิธีวิจัย ความร่วมมือ การทวงคืน และการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้) ทำให้งานประชุมครั้งนี้ถูกคาดหวังอย่างมากจากสมาชิกในทวีปแอฟริกาและประเทศอาหรับ โดยเห็นได้จากจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจากแอฟริกาและอาหรับที่มีมากกว่าครั้งก่อน ๆ อย่างเห็นได้ชัด

เนื่องงานการประชุมสัมมนาที่เกิดขึ้นในวันที่ 27-29 เมษายน เห็นถึงความพยายามของทีมผู้จัดโปรแกรมที่ต้องการให้ผู้เข้าร่วมได้เห็นสถานการณ์ปัจจุบันของการอนุรักษ์ภาพยนตร์ในแต่ละประเทศในทวีปแอฟริกาและอาหรับ ซึ่งบางประเทศสถานการณ์อยู่ภายใต้สงครามหรือภายใต้วิกฤตทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เนื่องจากภาพยนตร์ในพื้นที่ที่เป็นที่รับรู้

ในวงจำกัด ดังนั้นจึงพยายามรวบรวมงานนำเสนอที่พูดถึงสถานการณ์ภาพยนตร์ในประเทศต่าง ๆ ให้ครอบคลุมมากที่สุด

นอกจากนี้ในประเทศที่ไม่มีหน่วยงานอนุรักษ์ภาพยนตร์ที่เป็นสถาบันอย่าง มาลาวี กานา ซูดาน และอิรัก ก็มีความพยายามจากกลุ่มคนที่รวมตัวกันเพื่อหาทางอนุรักษ์สื่อภาพเคลื่อนไหวของพวกเขา ซึ่งนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างกันในชาติแอฟริกาและอาหรับ อย่างกรณีความร่วมมือของกลุ่มประเทศแอฟริกาตะวันตกในการอนุรักษ์ภาพยนตร์ หรือกับชาติในยุโรปอย่างการร่วมมือระหว่างแองโกลา โมซัมบิก และโปรตุเกส ในขณะที่เดียวกัน ยังมีประเด็นเรื่องการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ในภูมิภาคนี้ เช่น การอบรมการอนุรักษ์ภาพยนตร์ที่ร่วมมือกันระหว่างศูนย์ภาพยนตร์ทางเลือกเมืองโคโร ประเทศอียิปต์ และพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ EYE ประเทศเนเธอร์แลนด์ หรือการเรียนรู้จากการร่วมมือกันทำโครงการระหว่างไนจีเรียกับหอภาพยนตร์สวีเดน

อีกประเด็นหนึ่งที่ปรากฏออกมาจากเนื้อหาการสัมมนา คือ ผู้นำเสนอหลายคนเน้นย้ำความสำคัญของภาพยนตร์ในฐานะสิ่งที่แสดงความเป็นตัวตน อัตลักษณ์ของชาติ มรดกทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ในความเสี่ยงที่จะสูญเสียประวัติศาสตร์ของตัวเอง อย่างรัฐปาลาเลสไตน์ ซูดาน และโซมาเลีย เพื่อให้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ภาพยนตร์

นอกจากงานประชุมสัมมนาแล้ว ในแต่ละปีสมาพันธ์ฯ จะมอบรางวัล FIAF ซึ่งเป็นรางวัลที่ยกย่องบุคคลผู้สร้างผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อสาธารณชนในวงการภาพยนตร์ ซึ่งสะท้อนถึงพันธกิจของสมาพันธ์ฯ โดยรางวัลนี้จัดขึ้นเพื่อเชิดชูเกียรติแก่ผู้รับรางวัลในด้านความทุ่มเทและการอุทิศตนเพื่อการอนุรักษ์ รวมถึงการเปิดโอกาสให้เข้าถึงมรดกภาพยนตร์โลก ทั้งนี้ เพื่อส่งมอบความพึงพอใจให้แก่ผู้ชมในปัจจุบันและประโยชน์ของคนรุ่นหลังในอนาคต ผู้ที่ได้รับรางวัลนี้ในอดีตมีทั้งผู้กำกับภาพยนตร์ชื่อดังอย่าง Ingmar Bergman (2546) Hou Hsiao-hsien (2549) Christopher Nolan (2560) รวมถึง อภิชาติพงศ์ วีระเศรษฐกุล (2561) ตลอดจนถึงนักแสดงชื่อดังอย่าง Amitabh Bachchan (2564) และ Tilda Swinton (2565)

โดยผู้ที่ได้รับรางวัล FIAF ปีนี้คือ Ardiouma Soma จากประเทศบูร์กินาฟาโซ นักอนุรักษ์ภาพยนตร์ผู้อุทิศตนให้กับการทำงานที่ภาพยนตร์สถานแอฟริกันแห่งกรุงวากาตูกู และผู้สนับสนุนมรดกภาพยนตร์แอฟริกัน จากการเป็นผู้อำนวยการเทศกาลภาพยนตร์ FESPACO ซึ่งเป็นเทศกาลภาพยนตร์ที่ใหญ่ที่สุดในทวีปแอฟริกา Ardiouma Soma เป็นชาวแอฟริกันคนแรกที่ได้รับเกียรตินี้

ช่วงคำของวันที่ 26-30 เมษายน 2569 ภาพยนตร์สถานโมร็อกโก จัดโปรแกรมฉายภาพยนตร์ที่ Le 7e Art ซึ่งเป็นโรงภาพยนตร์เก่าที่อยู่ใจกลางเมืองราบัต โดยทางภาพยนตร์สถานโมร็อกโกได้บูรณะขึ้นมาใหม่ โปรแกรมภาพยนตร์ที่ฉายเป็นภาพยนตร์คลาสสิกจากประเทศในแอฟริกาและอาหรับที่ได้รับการบูรณะ เช่น *Caméra d'Afrique* (2526), *Caméra Arabe* (2530) และ *Camp de Thiaroye* (2531)

จะเห็นได้ว่าตลอดทั้งงานประชุมสมาพันธ์หอภาพยนตร์นานาชาติ ประจำปี 2569 มีความพยายามที่จะเชิดชูและยกย่องภาพยนตร์ในพื้นที่แอฟริกาและอาหรับ ซึ่งสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยแรงบันดาลใจ ความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้า ในการจะพัฒนาการอนุรักษ์ภาพยนตร์และสื่อภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้

ความคาดหวังดังกล่าวก็ย้อนกลับมาที่สมาพันธ์ฯ เอง ในฐานะองค์กรที่มีสถาบันอนุรักษ์ภาพยนตร์เป็นสมาชิกมากที่สุด เมื่อช่วงท้ายของการประชุมสามัญประจำปีของสมาพันธ์ฯ มีสมาชิกท่านหนึ่งถามถึงบทบาทของสมาพันธ์ฯ ที่จะแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการที่สมาชิกสมาพันธ์ฯ ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎธรรมาณูของสมาพันธ์ฯ ที่ต้องสนับสนุนการเข้าถึงคอลเลกชันต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อหอภาพยนตร์แห่งหนึ่งมีนโยบายไม่ให้บริการผู้ใช้บริการจากประเทศที่มีความขัดแย้งกัน หรือหอภาพยนตร์แห่งหนึ่งที่มีภาพยนตร์เรื่องสำคัญของประเทศหนึ่งในแอฟริกา และเมื่อคอนจากประเทศนั้นขอเข้าถึงภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว ทางหอภาพยนตร์นั้นจะขอดิดค่าบริการในการแปลงสัญญาณเป็นดิจิทัล ในราคาเกินกว่าที่ปัจเจกชนทั่วไปจะสามารถจ่ายให้ได้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าสถานการณ์ที่ถูกบอกเล่ามานี้เป็นเรื่องซับซ้อนที่เราไม่รู้ข้อเท็จจริงของประเด็นดังกล่าวอย่างถ่องแท้ก็เป็นการยากที่จะตัดสิน เช่น หากนโยบายต่าง ๆ ที่หน่วยงานปฏิบัติไม่ได้มาจากหน่วยงานเอง แต่มาจากหน่วยงานที่สูงกว่า หรือแม้แต่คนทำงานในหน่วยงานก็ไม่ได้จะเห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าว จึงควรต้องตั้งหลักพิจารณาประเด็นดี ๆ ก่อนที่จะตัดสินความใด ๆ ที่ผ่านมา กรณีความขัดแย้งระหว่างประเทศรัสเซียและยูเครนที่เกิดขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ของทั้งสองประเทศต้องตกอยู่ในสถานการณ์ก้ำกึ่งไม่เข้าค่ายไม่ออก เพราะเจ้าหน้าที่ทั้งสองประเทศมีมิตรภาพที่ดีต่อกันมาตลอด

สำหรับงานประชุมสมาพันธ์หอภาพยนตร์นานาชาติ ประจำปี 2570 จะจัดขึ้นที่กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี โดยมีภาพยนตร์สถานเยอรมัน เป็นเจ้าภาพจัดงาน ●

66th Zlín Film Festival (International Film Festival for Children and Youth) เทศกาลแห่งการสร้างผู้ชมรุ่นใหม่และขับเคลื่อนการเรียนรู้ด้วยภาพยนตร์

นิตานาก ไทรทองคำ

หากนึกถึงเทศกาลภาพยนตร์ หลายคนอาจจินตนาการถึงโรงภาพยนตร์ ผู้กำกับ นักแสดง และซีเนียร์ที่มารวมตัวกันเพื่อชมภาพยนตร์จากทั่วโลก แต่การได้เข้าร่วม Zlín Film Festival ครั้งที่ 66 ณ เมืองซลิน สาธารณรัฐเช็ก ระหว่างวันที่ 28 พฤษภาคม - 3 มิถุนายน 2569 ทำให้ผู้เขียนได้เห็นอีกบทบาทหนึ่งของเทศกาลภาพยนตร์ นั่นคือการเป็นพื้นที่สร้างผู้ชมรุ่นใหม่ผ่านประสบการณ์ที่มากกว่าการนั่งดูหนังในโรงเป็นเทศกาลที่เลือกใช้ภาพยนตร์เป็นจุดตั้งต้น แล้วขยายขอบเขตไปสู่การเรียนรู้ด้านอื่น ๆ อีกมากมายให้กับเด็กและเยาวชน

ชวนรู้จัก Zlín Film Festival

Zlín Film Festival ได้รับการยอมรับว่าเป็นเทศกาลภาพยนตร์สำหรับเด็กและเยาวชนที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก จัดขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1961 ณ เมืองซลิน และได้จัดต่อเนื่องมาจนถึงปีนี้เป็นครั้งที่ 66 แล้ว นอกจากการนำเสนอภาพยนตร์จากหลากหลายประเทศ เทศกาลยังมีแนวความคิดในการมุ่งใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และสร้างผู้ชมรุ่นใหม่ ซึ่งในปีนี้หอภาพยนตร์ได้รับเกียรติให้นำภาพยนตร์แอนิเมชันสำหรับเด็กจากโครงการโลกใบเล็ก 2 เรื่อง คือ *tell me* และ *Bread Knight* เข้าร่วมฉายในโปรแกรมของเทศกาลร่วมกับภาพยนตร์จากกว่า 50 ประเทศทั่วโลก ในประเภท International Competition of Short Animations for Children ซึ่งทำให้ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมพร้อมกับทีมผู้ผลิตภาพยนตร์ของทั้ง 2 เรื่อง ท่ามกลางกิจกรรมจำนวนมากที่จัดขึ้นทั่วทั้งเมืองตลอดสัปดาห์ สิ่งที่น่าสนใจที่ผู้เขียนไปพบเจอมีมากมายไม่เพียงแต่ภาพยนตร์ที่ถูกคัดเลือกมาฉาย หากแต่ยังมีทิศทางของแนวทาง

การจัดงาน และรูปแบบกิจกรรมย่อยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะวิธีที่เทศกาลพยายามเชื่อมโยงเด็กและเยาวชนเข้ากับโลกของภาพยนตร์ และใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ผู้คน เรียนรู้โลก ตลอดจนเรียนรู้วัฒนธรรมต่างแดน ซึ่งในพื้นที่นี้ผู้เขียนขอเลือกเพียงบางกิจกรรมมาเล่าเพื่อให้ทุกคนได้รู้จักเทศกาลนี้ไปพร้อมกัน

การสร้างผู้ชมด้วยความพยายามให้เด็กและทุกคนเข้าถึงภาพยนตร์นานาชาติ

โดยปกติแล้วสาธารณรัฐเช็กนิยมสื่อสารด้วยภาษาเช็ก และมีผู้คนจำนวนมากที่ไม่เชี่ยวชาญการใช้ภาษาอังกฤษโดยเฉพาะเด็กรุ่นเยาว์ แต่เทศกาลนี้มีภาพยนตร์จากทั่วโลกจึงต้องมีวิธีการจัดฉายที่ช่วยให้ผู้ชมที่เป็นเด็กเล็กเข้าถึงได้ และหนึ่งในวิธีที่ผู้เขียนสนใจ ทำให้เห็นถึงความพยายามที่จะให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงภาพยนตร์ได้จากทุกมุมโลกของเทศกาลนี้คือการเลือกพากย์เสียงสด (Simultaneous Translation) ระหว่างการฉายภาพยนตร์เป็นภาษาเช็ก เพราะเป็นวิธีที่ประหยัดงบประมาณและมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง แทนที่จะปล่อยให้เด็ก ๆ ต้องอ่านคำบรรยายตลอดทั้งเรื่อง หรือต้องจ้างพากย์เสียงภาพยนตร์ทุกเรื่อง ซึ่งใช้งบประมาณมหาศาล เทศกาลเลือกใช้วิธีที่เรียบง่ายกว่านั้น คือใช้การพากย์สดที่ผู้พากย์เพียง 1 คนซ่อนตัวอยู่ในห้องฉาย อ่านบทสนทนาและคำพูดต่าง ๆ ในภาพยนตร์แบบสด ๆ ไปพร้อมกับภาพยนตร์ที่กำลังฉาย วิธีการนี้อาจดูเรียบง่ายและอาจขัดกับขนบในการชมภาพยนตร์ที่นิยมฟังเสียงต้นฉบับ ดูเหมือนไม่ให้ความสำคัญกับบรรดาสุนัขในการสัมผัสศิลปะแห่งภาพยนตร์ เพราะจำเป็นที่จะต้องเบี่ยงเสียงของภาพยนตร์ทั้งเรื่องลง แต่ในอีกทางหนึ่ง วิธีการนี้กลับช่วยให้ผู้ชมวัยเยาว์เข้าถึงภาพยนตร์จากนานาชาติได้มากขึ้น ติดตามเรื่องราวได้อย่างเต็มที่ ซึ่งระหว่างการนั่งชมไปพร้อมกัน เด็ก (ผู้เขียนจำเป็นต้องขอใช้หูฟังแบบ

เฮดโฟนเพื่อฟังเสียงจากภาพยนตร์) ทำให้ผู้เขียนสัมผัสได้ว่าพวกเขายังคงสนุกเพลิดเพลินไปกับเรื่องราวบนจอภาพยนตร์ได้อย่างไม่รู้สึกริดรอนอะไร และสิ่งนี้ช่วยสะท้อนให้เห็นว่าเทศกาลให้ความสำคัญกับการเข้าถึงของผู้ชมเหนือสิ่งอื่นใด

เทศกาลภาพยนตร์สู่เทศกาลของชุมชน

ช่วงเวลาการฉายภาพยนตร์ทำให้เห็นความแตกต่างของกลุ่มผู้ชมอย่างชัดเจน รอบเช้าถึงเที่ยงมักเป็นภาพยนตร์สำหรับเด็กเล็ก รอบบ่ายเป็นกลุ่มเยาวชนและวัยรุ่น ส่วนรอบค่ำถึงดึกจัดไว้สำหรับผู้ชมผู้ใหญ่ บ่งบอกถึงความใส่ใจที่จะให้ผู้ชมทุกช่วงวัยเข้าถึงภาพยนตร์ได้อย่างเท่าเทียม และหลายครั้งในรอบฉายสำหรับเด็ก ยังมีการพูดคุยแนะนำตัวและวิธีทำงานของช่างถ่าย นักพากย์ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้เด็ก ๆ ได้รู้จักคนเบื้องหลังภาพยนตร์ด้วย

พื้นที่นอกโรงภาพยนตร์ก็คึกคักไม่แพ้กัน ทั่วทั้งเมืองมีทั้งการฉายหนังกลางแปลง ให้เด็กได้ทดลองดูหนัง VR การแสดงดนตรีละคร เวทีสนทนาตามโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เวทีพบปะผู้กำกับและนักแสดง ไปจนถึงบูทกิจกรรมกระจายอยู่ตามสวนสาธารณะทั่วเมือง จนผู้เขียนไม่สามารถตามไปร่วมได้ทั้งหมด และกิจกรรมที่ทำให้ผู้เขียนแปลกใจที่สุดคือการวิ่งมาราธอนซึ่งไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าจะได้เห็นในเทศกาลภาพยนตร์

ตลอดทั้งเทศกาลหากคุณคือผู้ที่เดินเล่นอยู่ในเมืองซลีน คุณจะเห็นทั้งเมืองเต็มไปด้วยสีสันและชีวิตชีวา เด็ก ๆ ออกมาใช้พื้นที่เรียนรู้กันอย่างเต็มที่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ได้พบปะกันผ่านการพาเด็ก ๆ มาร่วมกิจกรรม แม้ยามค่ำคืนเมืองก็ไม่เงียบเหงา เพราะยังมีพื้นที่ให้วัยรุ่นออกมาพบปะสังสรรค์ พร้อมเวทีดนตรีรายล้อมเมือง และด้วยเอกลักษณ์ของชาวเช็ก การดื่มเบียร์เป็นสิ่งที่พบเห็นได้ตั้งแต่เช้าจนถึงดึก ประสบการณ์นี้ทำให้ผู้เขียนรู้สึกว้าว นี่ไม่ใช่แค่เทศกาลภาพยนตร์ แต่เป็นเทศกาลของชุมชน เทศกาลที่ปลูกทุกคนในเมืองซลีนให้มาพบปะ แลกเปลี่ยน และมีความสุขร่วมกัน จากจุดเริ่มต้นจุดเดียวคือ “ภาพยนตร์”

Window to the World

นอกจากความหลากหลายที่กล่าวมาแล้ว หนึ่งในกิจกรรมที่ผู้เขียนสนใจคือ Window to the World กิจกรรมที่ใช้โอกาสจากการที่ผู้คนทั่วโลกเดินทางมายังเมืองนี้ เชิญผู้กำกับมาพบปะพูดคุยกับเด็ก ๆ โดยตรง แม้ไม่ได้มุ่งเน้นการพูดคุยเรื่องเทคนิคการสร้างภาพยนตร์ แต่กิจกรรมนี้เปิดพื้นที่ให้ผู้กำกับเล่าถึงชีวิตความเป็นอยู่ การศึกษา อาหารการกิน วัฒนธรรม และประสบการณ์การเติบโตในประเทศของตนเอง พร้อมเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ชักถามอย่างใกล้ชิด ทำให้ภาพยนตร์กลายเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้โลกผ่านการพบปะระหว่างผู้สร้างและผู้ชมรุ่นเยาว์ ซึ่ง ธนภัทร พวงสุวรรณ ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่อง *Bread Knight* ได้รับเกียรติให้ไปร่วมพูดคุยกับเด็ก ๆ

ในครั้งนี้ เด็กตั้งคำถามถึงอาหารที่คนไทยชอบ กิจกรรมยามว่างของเด็กไทย และถามถึงภาพยนตร์ที่มักจะถูกครอบครัวยุคใหม่ในวันหยุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าแม้จะเติบโตอยู่คนละซีกโลก แต่ความอยากรู้อยากเห็นและความสนใจที่จะเรียนรู้ผู้คนต่างวัฒนธรรมยังคงเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงผู้คนเข้าหากันได้เสมอ

การพบปะระหว่างผู้กำกับภาพยนตร์และผู้ชม ไม่เพียงจัดขึ้นในโรงหนังและเวทีสนทนาเท่านั้น แต่ยังมี Festival Bubbles รายการที่เผยแพร่ผ่านทาง YouTube ที่เชิญผู้กำกับจากนานาประเทศมาพูดคุย ปริမ်ประภา หวังพิชญสุข ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่อง *tell me* เป็นตัวแทนประเทศไทยไปพูดถึงเรื่องราวเบื้องหลังความคิดแต่ละฉากแต่ละตอนของภาพยนตร์ ขณะที่กระบวนการผลิตรายการก็เปิดโอกาสให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทำจริง ทำให้การเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับผู้ชมเท่านั้น แต่ยังขยายไปสู่คนรุ่นใหม่ที่กำลังก้าวเข้าสู่วงการภาพยนตร์อีกด้วย

สนับสนุนผู้ผลิตรุ่นใหม่

อีกกิจกรรมหนึ่งที่สะท้อนความคิดของเทศกาลได้อย่างน่าสนใจ คือ การนำแผ่นสเลตภาพยนตร์มาให้ศิลปินหลายรุ่นร่วมวาดภาพกว่า 100 ชิ้น ก่อนนำมาจัดแสดงและประมูลเพื่อนำรายได้มอบให้เป็นทุนสนับสนุนโครงการภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นใหม่ที่มีความสามารถ ผ่านมูลนิธิ Nadační fond FILMTALENT ZLÍN แสดงให้เห็นว่าเทศกาลให้ความสำคัญกับการสนับสนุนผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นใหม่ที่จะเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ผลิตภาพยนตร์ที่มีคุณภาพในอนาคตอีกด้วย และกิจกรรมประมูลที่ดำเนินมากกว่า 20 ปีก็ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าพวกเขาสามารถสร้างผู้กำกับคุณภาพรุ่นใหม่ชาวเช็กได้จริง ๆ

สำหรับผู้เขียนแล้ว สิ่งที่ทำให้ Zlín Film Festival ยังคงมีบทบาทสำคัญหลังจากผ่านไปกว่า 6 ทศวรรษ อาจไม่ใช่เพียงจำนวนภาพยนตร์ที่เข้าร่วมหรือชื่อเสียงของเทศกาลในระดับนานาชาติ หากเป็นความเข้าใจว่าภาพยนตร์สามารถเป็นมากกว่าความบันเทิง และเป็นเครื่องมือสำคัญในการเปิดโลกการเรียนรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนได้ การพากย์สดเพื่อ让孩子เข้าถึงภาพยนตร์จากนานาประเทศ การเปิดพื้นที่ให้ผู้กำกับจากทั่วโลกได้พบปะพูดคุยกับผู้ชมรุ่นเยาว์ ตลอดจนการสนับสนุนผู้สร้างรุ่นใหม่ และกิจกรรมย่อยอีกมากมายที่ไม่ได้กล่าวถึง ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างระบบนิเวศทางภาพยนตร์ที่เติบโตไปพร้อมกันทั้งผู้ชมและผู้สร้าง ชวนให้ผู้เขียนนึกถึงความสำคัญของการสร้างผู้ชมภาพยนตร์ตั้งแต่วัยเยาว์ ซึ่งเป็นแนวคิดเดียวกับโครงการโรงหนังโรงเรียนของหอภาพยนตร์ ที่คิดว่าคุณค่าสำคัญที่สุดของภาพยนตร์อาจไม่ได้อยู่ที่บนจอภาพ หากแต่ยังอยู่ในบทสนทนา ความเข้าใจ และแรงบันดาลใจที่เกิดขึ้นหลังชมภาพยนตร์อีกด้วย สำหรับท่านที่สนใจสามารถชมภาพบรรยากาศเทศกาลและข้อมูลเกี่ยวกับเทศกาลเพิ่มเติมได้ที่ www.zlifest.cz ●

งานประชุมประจำปี SEAPAVAA ครั้งที่ 30 ที่เมืองอีโปะห์ มาเลเซีย

พุทธพงษ์ เจียมรัตต์ญกุล

เมื่อวันที่ 7-11 มิถุนายน 2569 สมาคมอนุรักษ์สื่อโสตทัศนฯแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก หรือ Southeast Asia-Pacific AudioVisual Archive Association (SEAPAVAA) ได้จัดงานประชุมประจำปี SEAPAVAA Conference ครั้งที่ 30 ที่ประเทศมาเลเซีย โดยมีเจ้าภาพคือ หอจดหมายเหตุแห่งชาติมาเลเซีย หรือ National Archives of Malaysia (NAM) ซึ่งเคยเป็นเจ้าภาพจัดงานนี้มาแล้วเมื่อปี 2542 และปี 2554 ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ แต่ในครั้งนี้อเลือกสถานที่จัดงานเป็นเมืองอีโปะห์ เมืองเก่าแก่ที่เต็มไปด้วยประวัติศาสตร์และธรรมชาติอันงดงาม เป็นเมืองสร้างสรรค์ขององค์การ UNESCO ในด้านดนตรี และเป็นเมืองหลวงของรัฐเปรัก ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศ ห่างจากกรุงกัวลาลัมเปอร์ราว 200 กิโลเมตร

กิจกรรมหลักทั้งหมดจัดขึ้นภายในโรงแรม Casuarina@Meru เริ่มต้นวันแรก 7 มิถุนายน ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการที่แยกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ งานเวิร์กช็อปของหอจดหมายเหตุแปซิฟิกและภูมิภาคสำหรับคลังข้อมูลดิจิทัลในวัฒนธรรมที่เสี่ยงต่อการสูญหาย หรือ Pacific and Regional Archive for Digital Sources in Endangered Cultures (PARADISEC) ซึ่งมาให้ความรู้เรื่องเบื้องหลังการทำงาน ตั้งแต่การจัดการวัสดุและไฟล์ดิจิทัล การทำฐานข้อมูล ไปจนถึงการนำข้อมูลที่จัดเก็บอย่างเป็นระบบไปต่อยอดในชุมชนท้องถิ่น ในขณะที่กลุ่มที่สองเป็นเวิร์กช็อปจาก

Gaia Resources บริษัทที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีและการจัดการคลังข้อมูลจากออสเตรเลียที่มุ่งเน้นเรื่องความยั่งยืน โดยได้ถ่ายทอดกระบวนการพื้นฐานในการจัดเก็บสื่อโสตทัศนในรูปแบบไฟล์ดิจิทัล การเลือกใช้เครื่องมือและโปรแกรม วิธีการจัดเก็บอย่างปลอดภัยในระยะยาว ตลอดจนการตระหนักถึงต้นทุนทางสิ่งแวดล้อมและเทรนด์ในอนาคตของการทำงาน หอจดหมายเหตุ ปัญหา และความท้าทายในการนำข้อมูลไปใช้ใหม่

วันที่ 8-9 มิถุนายน เป็นงานสัมมนาในธีม Redefining AudioVisual in Archives – Relevancy, Technology and Unity ซึ่งมีหัวข้อการนำเสนอครอบคลุมตั้งแต่งานอนุรักษ์และบูรณะภาพยนตร์ในกรณีศึกษาต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของชุมชนในงานอนุรักษ์สื่อโสตทัศน ปัญหาและความท้าทายในการนำสื่อโสตทัศนไปเผยแพร่ใหม่ การจัดการความเสี่ยงและภัยพิบัติ ความร่วมมือระหว่างองค์กรและการเปลี่ยนผ่านสู่ระดับสากล ตลอดจนเรื่อง AI และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้

ผู้เขียนได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวกับการร่วมมือกับชุมชน ในหัวข้อชื่อ Lessons from Preserving a Local “Cinema Paradiso” in Thailand ซึ่งกล่าวถึงความพยายามของหอภาพยนตร์ในการรักษาโรงภาพยนตร์สแตนดอะโลนเก่าแก่ของกรุงเทพฯ โดยเมื่อปี 2561 ในงาน SEAPAVAA Conference ที่หอภาพยนตร์ไทยเป็นเจ้าภาพ ผู้เขียนเคยนำเสนอเรื่องภารกิจนำภาพยนตร์เก่าบูรณะใหม่มาจัดฉายที่โรงภาพยนตร์สกาลา ซึ่งช่วยต่อลมหายใจให้แก่โรงหนังสแตนดอะโลนที่กำลังจะตายได้กลับมาคึกคัก และปิดท้ายให้ผู้ฟังทราบว่า หอภาพยนตร์กำลังมีโครงการอนุรักษ์โรงหนังเก่าอีกแห่งที่กำลังถูกทิ้งร้าง นั่นคือ “ศาลาเฉลิมธานี” หรือ “โรงหนังนางเลิ้ง”

แปดปีผ่านไป คราวนี้ผู้เขียนได้กลับมาพูดถึงโรงหนังทั้งสองโรงอีกครั้ง ด้วยชะตากรรมที่แตกต่างกัน โรงหนังสกาลาปิดตัวลงและถูกทุบทำลายเพื่อปรับเป็นอาคารสมัยใหม่ไปแล้ว ในขณะที่โรงหนังนางเลิ้งได้รับการบูรณะใหม่และหอภาพยนตร์เพิ่งได้เข้าไปเป็นผู้เช่าเพื่อจัดกิจกรรมตั้งแต่ปลายปีที่ผ่านมา ผู้เขียนได้เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของสถานการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่หอภาพยนตร์เข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และสรุปให้เห็นว่า จากกรณีศึกษาทั้งสอง การรักษาโรงหนังเก่าให้อยู่รอดจำต้องอาศัยความร่วมมือจากเจ้าของพื้นที่ ผู้ประกอบการ และชุมชน ทั้งสามส่วนต้องเห็นพ้องไปในทิศทางเดียวกัน หากขาดส่วนใดส่วนหนึ่งก็อาจจะไม่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความท้าทายต่าง ๆ ที่หอภาพยนตร์ต้องเผชิญในการสร้างให้โรงหนังนางเลิ้งกลับมามีชีวิตอย่างยั่งยืนอีกครั้ง

ในงานสัมมนา สัณห์ชัย โชติรสเศรณี รองผู้อำนวยการหอภาพยนตร์ยังได้ร่วมเสวนาโต๊ะกลมในหัวข้อ From Isolation to Collaboration ซึ่งกล่าวถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอนุรักษ์สื่อทัศนศึกษาในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เพื่อแก้ปัญหการทำงานอย่างโดดเดี่ยว โดยสัณห์ชัยได้บอกเล่าถึงการที่หอภาพยนตร์ไทยในยุคแรกก่อตั้งได้รับความช่วยเหลือจากนักอนุรักษ์ภาพยนตร์ต่างชาติในการเข้ามาฝึกอบรมและแบ่งปันความรู้และปัจจุบันหอภาพยนตร์ได้เข้าไปมีส่วนร่วมและสนับสนุนหน่วยงานหรือกลุ่มนักอนุรักษ์ภาพยนตร์ในประเทศต่าง ๆ ที่ขาดแคลนเครื่องมือหรือทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง

สำหรับเรื่อง AI ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นหัวข้อสนทนาสำคัญของทุกวงการอาชีพทั่วโลก คราวนี้มีถึงสองกลุ่มสัมมนาที่กล่าวถึงเรื่องนี้ โดยเฉพาะ กลุ่มแรกคือเรื่อง AI Usage ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การนำ AI มาช่วยจัดการข้อมูลเพื่อลดเวลาทำงาน มีการนำเสนอถึงเรื่องความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพของ AI กับการคงไว้ซึ่งการตรวจสอบโดยมนุษย์ รวมถึงเปิดตัวโปรแกรมระบบเปิด (Open Source) ชื่อ MATE โดย Gaia Resources ส่วนกลุ่มที่สองคือเรื่อง Impact of AI ซึ่งขยับไปสู่การใช้ AI ขั้นสูงในการกู้คืนและตรวจสอบความถูกต้องของสื่อทัศนศึกษาทั้งเทคนิคการกู้คืนสีฟิล์มที่ซีดจางอย่างรุนแรง การแยกและบูรณะเสียงซำรุตตามคำสั่งอัจฉริยะ การตรวจจับสื่อที่ถูกปลอมแปลงขึ้นมา เช่น Deepfakes

นอกจากการนำเสนอผลงานศึกษายังมีโปรแกรมจัดฉายภาพยนตร์ Archival Gems Screening อันเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของ SEAPAVAA Conference ที่สมาชิกจะนำฟุตเทจภาพยนตร์อนุรักษ์มาแบ่งปันให้ชมร่วมกันสำหรับหอภาพยนตร์ได้นำหนังบ้านของทวีศักดิ์วีระศิริช่างถ่ายภาพยนตร์ชาวคนสำคัญไปจัดฉาย เป็นบันทึกการเดินทางของครอบครัวระหว่างท่องเที่ยวยังประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์เมื่อปี 2511 โดยเลือกฉายเฉพาะส่วนที่อยู่ในเมืองอีโปะฮ์ เมื่อภาพเคลื่อนไหวของเมืองเกือบ 60 ปีก่อนปรากฏให้เห็นก็สร้างความตื่นตะลึงให้แก่สมาชิกและทีมจัดงานได้ไม่น้อย โปรแกรมนี้เป็นส่วนหนึ่งในงานเลี้ยงต้อนรับวันที่ 8 มิถุนายน จัดที่ People of Remarkable Talent (PORT) หน่วยงานทางวัฒนธรรมที่มีโครงการ Perak Music Archive คลังอนุรักษ์มรดกด้านดนตรีของรัฐประจักษ์จัดแสดงให้เยี่ยมชมด้วย

จบจากการสัมมนา วันที่ 10 มิถุนายน เป็นวัน General Assembly ซึ่งคณะกรรมการบริหารสมาคมจะมารายงานสถานการณ์ต่าง ๆ ในรอบปีของสมาคมให้สมาชิกได้รับทราบ ในปีนี้มีการเปิดตัวหนังสือ Ray Edmondson:

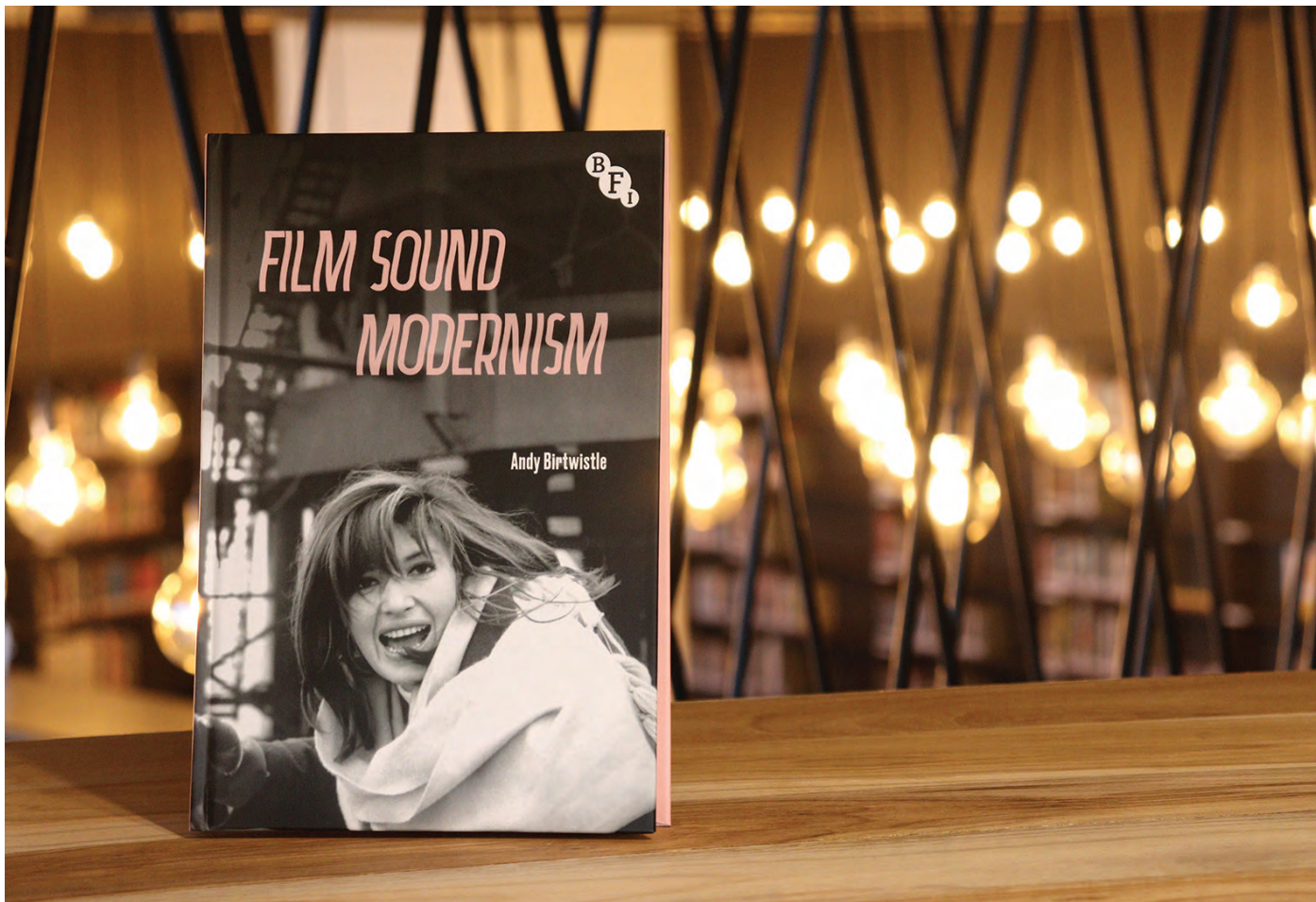

The Troublemaking Professional – A Festschrift ที่สมาคมจัดพิมพ์เผยแพร่เนื่องในวาระครบรอบ 30 ปีของงาน SEAPAVAA Conference เป็นการรวบรวมข้อเขียน 10 ชิ้นของ ดร.เรย์ เอ็ดมันสัน นักอนุรักษ์ภาพยนตร์อาวุโส ผู้มีส่วนสำคัญต่อการอนุรักษ์ภาพยนตร์ระดับนานาชาติ มาตีพิมพ์ควบคู่กับบทความจากบุคคลในวงการที่เขียนขึ้นมาใหม่เพื่อสะท้อนถึงข้อเขียนของ ดร.เรย์

ช่วงท้ายของ General Assembly เป็นการเลือกคณะกรรมการบริหารสมาคมชุดใหม่ เนื่องจากชุดเดิมได้หมดวาระลง โดยรีเบคคา โคโรเนล จากหอภาพยนตร์และเสียงแห่งออสเตรเลีย ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการบริหารสมาคมคนใหม่ ในขณะที่ สัณห์ชัย โชติรสเศรณี ดำรงตำแหน่งเหรียญทองต่อเนื่องเป็นสมัยที่สอง

ไม่เพียงแต่กิจกรรมตามกำหนดการ สมาชิก SEAPAVAA บางส่วนยังจัดกิจกรรมนอกรอบร่วมกับท้องถิ่น ด้วยการนำภาพยนตร์ไปจัดฉายและสนทนาที่ร้านหนังสืออิสระในอีโปะฮ์ ชื่อ Abe Archive Books เริ่มจากวันที่ 9 มิถุนายน กลุ่ม Kelas Liarsip ของนักอนุรักษ์ภาพยนตร์หญิงจากอินโดนีเซีย ได้ฉายภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Merangkai Ratna Asmara ซึ่งเล่าถึงกระบวนการบูรณะภาพยนตร์ของผู้กำกับหญิงคนแรกของอินโดนีเซีย อัสมารา เรื่อง Dr. Samsi อันเป็นหนึ่งในประเด็นที่พวกเธอนำเสนอในงานสัมมนาด้วย จากนั้นในวันที่ 10 ตัวแทนของคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ ได้นำผลงานบางเรื่องในโปรแกรม Archival Gems Screening ไปจัดฉายในช่วงค่ำด้วยเช่นกัน

SEAPAVAA Conference ครั้งที่ 30 จบลงด้วยกิจกรรมทัศนศึกษาเชิงวัฒนธรรม โดยเจ้าภาพได้พาไปเยี่ยมชมสถานที่อันเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของรัฐประจักษ์ ให้เห็นการอนุรักษ์ในมิติอื่น ๆ ทั้งหมู่บ้านเซอปอร์ เมืองเล็งกอง พื้นที่เรียนรู้วิถีชีวิตเก่าแก่ของท้องถิ่นอันมีเอกลักษณ์ ทั้งการละเล่นการแสดงดนตรี การระบำการทำอาหารพื้นบ้าน ฯลฯ และพิพิธภัณฑท์หุบเขาเล็งกอง สถานที่เรียนรู้เกี่ยวกับอารยธรรมมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ที่จัดแสดงหลักฐานสำคัญทางโบราณคดีที่ถูกขุดค้นที่นี้ปิดท้ายด้วยหมู่บ้านวัฒนธรรมและมรดกกาโร แหล่งสะสมภูมิปัญญาพื้นถิ่นในเมืองกัวลาแกมบัง ซึ่งมีสะพานวิกตอเรีย สะพานรถไฟเก่าแก่ในยุคอาณานิคมพาดผ่าน ●

เสียงในภาพยนตร์กับโมเดิร์นนิสม์

วิมลีน มีศิริ

Modernism หรือ โมเดิร์นนิสม์ คือขบวนการเคลื่อนไหวทางความคิด ปรัชญา วัฒนธรรม และศิลปะ ที่ทรงอิทธิพลอย่างมากในโลกตะวันตกช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงกลางศตวรรษที่ 20 สำหรับภาพยนตร์ที่ได้รับอิทธิพลจากโมเดิร์นนิสม์จะเริ่มฉีกกฎเกณฑ์ของฮอลลีวูดยุคคลาสสิกไม่เน้นการเล่าเรื่องที่ราบรื่นไร้รอยต่อ แต่มักใช้เทคนิคที่ทำให้คนดูตระหนักถึงเวลาที่เรากำลังดูภาพยนตร์อยู่ เช่น การตัดกระโดด (jump cut) การจัดแสงที่บิดเบี้ยวเพื่อสะท้อนจิตวิทยาของตัวละคร

เมื่อวงการภาพยนตร์กำลังก้าวเข้าสู่วาระครบรอบ 100 ปีของการนำเทคโนโลยีเสียงมาใช้ในภาพยนตร์ ซึ่งมีจุดหมายสำคัญคือ *The Jazz Singer* (1927) “เสียง” ได้พิสูจน์บทบาทของตนเองในฐานะองค์ประกอบที่หล่อหลอมการพัฒนาภาพยนตร์ ทั้งในฐานะศิลปะยุคใหม่ของศตวรรษที่ 20 และศิลปะที่มีลักษณะโมเดิร์นนิสต์ (modernist) วันนี้ห้องสมุดฯ ขวนทุกคนไปรู้จักงานเขียนของ Andy Birtwistle ใน *Film Sound Modernism* ซึ่งตั้งแต่ปกหน้าก็สะท้อนเสน่ห์ของนักแสดง Monica Vitti จาก *Red Desert* (1964) ผลงานของ Michelangelo Antonioni ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นหนึ่งในภาพยนตร์โมเดิร์นนิสม์ที่สำคัญที่สุดเรื่องหนึ่ง

หนังสือเล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาพยนตร์และโมเดิร์นนิสม์ โดยศึกษาว่าผู้สร้างภาพยนตร์ใช้เสียงพูด

ดนตรี และเสียงประกอบอย่างไร ซึ่งผู้เขียนมีมุมมองว่าเราไม่ควรแยก “เสียงพูด-ดนตรี-เสียงประกอบ” ออกจากกันแบบเด็ดขาดเพราะโมเดิร์นนิสม์ให้คุณค่าว่าเสียงเหล่านี้สามารถหลอมรวมเป็น “เสียงเชิงสร้างสรรค์” ได้ และผู้เขียนต้องการพิสูจน์ว่าภาพยนตร์ควรถูกบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์โมเดิร์นนิสม์ในฐานะศิลปะทางเสียง ไม่ใช่แค่ศิลปะทางภาพเพียงอย่างเดียว

โดยผู้เขียนใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาพยนตร์ที่หลากหลายทั้งในด้านพื้นที่ภูมิศาสตร์ ช่วงเวลา และบริบททางวัฒนธรรม อันเป็นแนวทางที่ได้รับแรงบันดาลใจจากจิตวิญญาณของ “การศึกษาโมเดิร์นนิสต์แนวใหม่” ซึ่งมุ่งขยายขอบเขตของโมเดิร์นนิสม์ให้กว้างไกลกว่ากรอบยุโรป-อเมริกา

สำหรับตัวอย่างเกณฑ์การคัดเลือกอีกประการหนึ่งนั้น ผู้เขียนตั้งใจข้ามเส้นแบ่งระหว่างขนบที่แตกต่างกันของการสร้างภาพยนตร์ลักษณะ

โมเดิร์นนิสต์ โดยครอบคลุมทั้งภาพยนตร์แนวหน้า (avant-garde film) และภาพยนตร์ศิลปะ (art cinema) ซึ่ง “ภาพยนตร์แนวหน้า” มักถูกเรียกด้วยคำอื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ทดลอง (experimental cinema) ภาพยนตร์ใต้ดิน (underground cinema) รวมถึงงานภาพยนตร์และวิดีโอเชิงศิลปะ (artists’ film and video) ก็มีความแตกต่างจาก “ภาพยนตร์ศิลปะ” ไม่เพียงแต่ในระดับตัวบทเท่านั้น แต่ยังรวมถึงรูปแบบการผลิต การจัดจำหน่าย และการฉาย

ส่วนการกำหนดวิธีวิเคราะห์ในแต่ละบท ผู้เขียนเน้นประเด็นหลักที่สะท้อนเงื่อนไขและประสบการณ์ของความทันสมัย เช่น “ความแปลกแยกในเมือง” “ความเป็นอนาคตและความโหยหาอดีต” “การทำให้เป็นประชาธิปไตย” “ปัจเจกนิยมและการแสดงออกถึงตัวตน” ซึ่งขอบเขตของประเด็นหลักในการอภิปราย ผู้เขียนไม่ได้มุ่งนำเสนอครอบคลุมทุกแง่มุมของความทันสมัย แต่เป้าหมายของผู้เขียนคือการนำเสนอตัวเลือกของ “เศษเสี้ยวแห่งความทันสมัย” เพื่อมุ่งเน้นการอภิปรายเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแง่มุมทางสุนทรียศาสตร์ของการออกแบบเสียงลักษณะโมเดิร์นนิสต์กับเนื้อหาของภาพยนตร์และผู้กำกับภาพยนตร์ โดยหัวใจสำคัญของบทที่ 1 ได้นิยามคำสำคัญที่เป็นประเด็นหลักในการวิเคราะห์ของแต่ละบท และปูพื้นฐานนิยามคำว่า “โมเดิร์นนิสต์” ในงานศิลปะแขนงต่าง ๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมก่อนเข้าเรื่องภาพยนตร์

เนื้อหาลำดับต่อมาคือบทที่ 2 นั้น ผู้เขียนศึกษาเสียงประกอบผ่านการเปรียบเทียบผลงานของ Michelangelo Antonioni และ Tsai Ming-liang โดยมุ่งวิเคราะห์การใช้เสียงบรรยายกาศและเสียงสภาพแวดล้อม เช่น เสียงลมและเสียงฝน เพื่อสำรวจว่าผู้กำกับภาพยนตร์ทั้งสองถ่ายทอดประสบการณ์ของความทันสมัยอย่างไร พร้อมทั้งพิจารณาว่ากลยุทธ์ทางสุนทรียศาสตร์เหล่านี้สามารถทำความเข้าใจได้ในแง่ของ “เสียงรบกวน” (noise) ในสื่อโสตทัศน

บทที่ 3 ผู้เขียนวิเคราะห์บทบาทของเสียงในภาพยนตร์ของ Edward Yang และ Hou Hsiao-hsien โดยวางกรอบการอภิปรายไว้ภายใต้บริบทภาพยนตร์คลื่นลูกใหม่ของไต้หวัน (Taiwan New Cinema) ในยุค 80 แม้ว่าผู้กำกับภาพยนตร์ทั้งสองจะสร้างผลงานอย่างต่อเนื่องยาวนานหลังยุคที่ขบวนการนี้เบงบานเพียงช่วงสั้น ๆ แต่ผู้เขียนเลือกมุ่งเน้นช่วงค.ศ. 1982-1987 เนื่องจากเห็นว่าภาพยนตร์ในช่วงนี้เผยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสุนทรียศาสตร์แบบโมเดิร์นนิสต์ และนำเสนอภาพของความทันสมัยได้อย่างชัดเจนและเฉียบคมเป็นพิเศษ บทนี้ยังอ้างอิงถึงผลงานของผู้กำกับภาพยนตร์ท่านอื่นที่ไม่ค่อยได้รับการกล่าวถึงในการศึกษาเกี่ยวกับภาพยนตร์ไต้หวัน เช่น Chang Yi, Chen Kun-hou, Lee You-ning, Wan Jen และ Tseng Chuang-hsiang

นอกจากนั้นผู้เขียนยังชี้ให้เห็นแง่มุมสำคัญของความทันสมัย ซึ่งเป็นประเด็นหลักของการอภิปรายเกี่ยวกับภาพยนตร์ของทั้ง Edward Yang และ Hou Hsiao-hsien คือ “การขยายตัวของความเป็นเมือง” หนึ่งในคุณลักษณะที่กำหนดของความทันสมัย คือการเปลี่ยนผ่านของไต้หวันจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรมในยุค 60 และการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในสองทศวรรษถัดมา ประสบการณ์เหล่านี้เป็นหัวใจสำคัญของภาพยนตร์ที่สร้างโดย

Edward Yang และ Hou Hsiao-hsien ในยุคภาพยนตร์คลื่นลูกใหม่ของไต้หวัน บทนี้จึงศึกษาว่าแนวทางนวัตกรรมการใช้เสียงประกอบของผู้กำกับภาพยนตร์แต่ละคนถ่ายทอดประสบการณ์ดังกล่าวผ่านรูปแบบการนำเสนอที่ตัดขาดจากแนวปฏิบัติทางภาพยนตร์ดั้งเดิมของไต้หวันอย่างไร

ส่วนท้ายของเล่ม ได้แก่ บทที่ 4 และ 5 วิเคราะห์บทสนทนา การพูด และเสียงพูดในภาพยนตร์หลากหลายเรื่อง ที่สร้างขึ้นระหว่างค.ศ. 1941-2018

บทที่ 4 มุ่งเน้นวิเคราะห์ “เสียงของประชาชน” (the voice of the people) ผ่านภาพยนตร์ที่ไม่ได้ใช้นักแสดงอาชีพ และตั้งคำถามว่าเมื่อภาพยนตร์พยายาม “ให้เสียง” แก่คนธรรมดา เสียงเหล่านั้นกลับถูกควบคุม แทนที่ หรือทำให้เงียบลงอย่างไรบ้าง หนึ่งในตัวอย่างสำคัญคือภาพยนตร์แนวชาติพันธุ์นิยม *The Forgotten Village* (1941) เขียนบทโดย John Steinbeck และประพันธ์ดนตรีแบบโมเดิร์นนิสต์โดย Hanns Eisler ภาพยนตร์เรื่องนี้เล่าประเด็นความขัดแย้งระหว่างประเพณีดั้งเดิมกับความทันสมัยของหมู่บ้านแห่งหนึ่งในเม็กซิโก แม้ภาพยนตร์จะตั้งใจนำเสนอ “เสียงของชาวบ้าน” แต่กลับเกิดความย้อนแย้งขึ้นอย่างชัดเจน เพราะเสียงบรรยาย (voiceover) ที่อ่านโดย Burgess Meredith ซึ่งถูกออกแบบให้เลียนแบบ “วิธีเล่าเรื่องของนักเล่าเรื่องโบราณ” ทำหน้าที่พูดแทนชาวบ้านทั้งหมด แทนที่จะเปิดพื้นที่ให้พวกเขาได้พูดด้วยตนเอง กล่าวอีกแบบคือภาพยนตร์พยายามจะเป็นกระบอกเสียงให้ประชาชน แต่กลับทำให้ประชาชน “ไร้เสียง” ไปโดยไม่ตั้งใจ

ในทางกลับกัน แนวทางที่เน้นประชาธิปไตยของเสียงพูดปรากฏในผลงานของ Jean-Luc Godard และ Jean-Pierre Gorin ระหว่าง ค.ศ. 1968-1971 ช่วงที่ทั้งคู่ทำงานร่วมกันในนาม Dziga Vertov Group ผลงานยุคหัวรุนแรงของ Godard ที่มักถูกละเลยในการศึกษาผลงานของเขา ได้นำวิเคราะห์ในบทนี้ผ่าน “เสียงพูดของสามัญชน” ซึ่งเสียงเหล่านี้ไม่ได้ควบคุมด้วยเสียงบรรยาย แต่นำมาใช้เป็นองค์ประกอบที่ท้าทายโครงสร้างอำนาจของการเล่าเรื่องแบบดั้งเดิม

บทที่ 5 ทำหน้าที่ต่อเนื่องจากบทก่อนหน้า ด้วยการศึกษาระดับ “เสียงของศิลปิน” (the voice of the artist) ซึ่งแทบไม่ปรากฏในภาพยนตร์แบบเรื่องเล่าทั่วไป แม้จะพบได้บ้างในภาพยนตร์สารคดี แต่กลับกลายเป็นคุณลักษณะที่พบเห็นมากขึ้นในงาน “ภาพยนตร์และวิดีโอเชิงศิลปะ” อันเป็นพื้นที่ที่โมเดิร์นนิสต์ให้คุณค่ากับแนวคิดผู้สร้างสรรค์งาน (authorship) อย่างเด่นชัด ในบทนี้ผู้เขียนอ้างอิงถึงผลงานของ Laura Mulvey, Wojciech Brzuszewski, Sarah Turner และ Wang Shui โดยเน้นการวิเคราะห์เสียงจริงของศิลปิน ทั้งในฐานะเสียงพูดและเสียงที่ถูกสร้างขึ้น พร้อมตรวจสอบว่าเสียงเหล่านี้ทำหน้าที่ประกอบสร้างตัวตนของศิลปินอย่างไร และกลยุทธ์ด้านเสียงของพวกเขาสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงไปเกี่ยวกับการปฏิบัติทางศิลปะและโมเดิร์นนิสต์อย่างไร

Film Sound Modernism ปิดเล่มด้วย “บทส่งท้าย” ซึ่งผู้เขียนตั้งคำถามว่า โมเดิร์นนิสต์ยังคงเป็นกรอบแนวคิดที่มีประโยชน์อยู่หรือไม่สำหรับทำความเข้าใจ “เสียง” ในภาพยนตร์ร่วมสมัย พร้อมทั้งวิเคราะห์โดยสังเขปถึงภาพยนตร์สารคดีเชิงทดลอง *Leviathan* (2012) ของ Lucien Castaing-Taylor และ Véréna Paravel ●

ภาพยนตร์มานุษยวิทยา ชนเผ่าบนพื้นที่สูง ในทศวรรษ 2500

ธิตินงษ์ ก่อสกุล

■ Hans Manndorff (คอลเลกชันภาพถ่ายของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร)

Hans Manndorff เดินทางเข้ามาปฏิบัติงานในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2504-2505 ในนามขององค์การสหประชาชาติ เพื่อเข้าร่วมโครงการวิจัย The Socio-Economic Survey of Selected Hill Tribes in Northern Thailand ซึ่งนับเป็นการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มที่เรียกว่า “ชาวเขา” ครั้งแรกที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลไทย โครงการดังกล่าวดำเนินการโดยกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย และได้รับการสนับสนุนทางการเงินจาก The Asia Foundation ภายใต้บริบทที่ทั้งรัฐไทยและองค์กรระหว่างประเทศให้ความสนใจต่อพื้นที่ชายแดนในฐานะพื้นที่ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและความมั่นคงในช่วงสงครามเย็น ดำเนินการสำรวจภาคสนามระหว่างเดือนตุลาคม ค.ศ. 1961 ถึงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1962 ครอบคลุมกลุ่มชาติพันธุ์สำคัญ ได้แก่ อาข่า แม้วหรือม้ง เมี่ยนหรือเย้า ลีซู และลาหู่ โดยมีการศึกษาหมู่บ้านตัวอย่าง 18 หมู่บ้านอย่างเข้มข้น และอีกประมาณ 20-30 หมู่บ้านในระดับที่กว้างขึ้น เป้าหมายของโครงการคือรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบนพื้นที่สูงเพื่อนำไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายของรัฐ

การสำรวจภาคสนามครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และตาก โดยมุ่งศึกษารูปแบบเศรษฐกิจ สังคม และการดำรงชีวิตของชุมชนบนพื้นที่สูง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบการผลิตกับสภาพแวดล้อมภูเขา ในช่วงเวลาดังกล่าวพื้นที่เหล่านี้ยังเป็นพื้นที่ที่รัฐและนักวิจัยให้ความสนใจเป็นพิเศษ เนื่องจากปลูกพืชเศรษฐกิจหลายชนิดรวมถึงฝิ่น ซึ่งในขณะนั้นถูกมองทั้งในฐานะส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นและในฐานะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านการพัฒนาและความมั่นคงของรัฐ ความสนใจต่อประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นในภาพยนตร์เรื่อง *Opium-Growing and Opium-Smoking among Hill Tribes of Northern Thailand*

ซึ่งจัดทำขึ้นจากบริบทของการศึกษาภาคสนามในช่วงแรกของการทำงานในภูมิภาคนี้

ตั้งแต่ ค.ศ. 1963-1965 Manndorff ยังคงดำเนินงานภาคสนามต่อเนื่องในภาคเหนือของประเทศไทย ลาว และพม่า (เมียนมา) โดยได้รับการสนับสนุนจาก The Asia Foundation เพื่อให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลไทยในการจัดตั้งสถาบันวิจัยชาวเขา ในช่วงเวลาเดียวกันเขาทำงานร่วมกับนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญจากเยอรมนีหลายคน เช่น Friedhelm Scholz จากมหาวิทยาลัย Heidelberg และ Klaus Volprecht จากเมือง Göttingen ซึ่งมีส่วนร่วมในโครงการภาพยนตร์ชาติพันธุ์วิทยาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยภาคสนามดังกล่าว นอกจากนี้ยังมี Hermann Schlenker ผู้รับผิดชอบงานถ่ายภาพ และ A. M. Dauer ผู้เรียบเรียงและจัดทำเอกสารประกอบภาพยนตร์ ขณะที่โครงการโดยรวมได้รับทุนสนับสนุนจาก Volkswagen Foundation

ในช่วงปลายของการทำงานภาคสนามราว ค.ศ. 1964-1965 Manndorff และคณะดำเนินโครงการภาพยนตร์ที่วางแผนไว้มาเป็นเวลานานได้สำเร็จ โดยมุ่งบันทึกวัฒนธรรมทั้งในมิติที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ตลอดจนเทคนิคการผลิตงานหัตถกรรมและองค์ประกอบเชิงพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง ที่ได้รับการคัดเลือกจากการสนับสนุนของสถาบันภาพยนตร์วิทยาศาสตร์ (Institute for Scientific Film: IWF) เมือง Göttingen ประเทศเยอรมนี เขาและทีมงานจัดทำภาพยนตร์ชาติพันธุ์วิทยาด้วยฟิล์ม 16 มม. จำนวน 53 รายการ ซึ่งต่อมาได้รับการจัดหมวดหมู่ในโครงการ Encyclopaedia Cinematographica หมวด Ethnology (E-series)

ภาพยนตร์ชุดดังกล่าวไม่ได้ถูกสร้างขึ้นในฐานะสารคดีเพื่อเผยแพร่แก่สาธารณชนทั่วไป หากแต่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเก็บข้อมูล

ภาคสนามทางมานุษยวิทยา จึงมีลักษณะเป็นภาพบันทึกเพื่อการศึกษาและการวิเคราะห์ที่มุ่งบันทึกกิจกรรม พิธีกรรม และกระบวนการต่างๆ อย่างละเอียด เพื่อใช้เป็นหลักฐานสำหรับการศึกษาและการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์มากกว่าการเล่าเรื่องหรือสร้างความบันเทิงในแบบภาพยนตร์สารคดีทั่วไป

นอกเหนือจากการบันทึกภาพยนตร์แล้ว Manndorff ยังสร้างคลังภาพถ่ายสไลด์เชิงชาติพันธุ์วิทยาประมาณ 800 ภาพ ซึ่งบันทึกกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ศึกษา ภาพถ่ายเหล่านี้ครอบคลุมบริบททางวัฒนธรรมเดียวกับที่ปรากฏในภาพยนตร์ชุดดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ภาพถ่ายจำนวนหนึ่งยังแสดงให้เห็นหมู่บ้านและพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลมากกว่า เนื่องจากอุปกรณ์ถ่ายทำภาพยนตร์ไม่สามารถเคลื่อนย้ายเข้าสู่พื้นที่ทุรกันดารบางแห่งได้โดยสะดวก

ภาพยนตร์ชุดนี้มีความสำคัญในฐานะหลักฐานภาพเคลื่อนไหวของชุมชนบนพื้นที่สูงในช่วงทศวรรษ 2500 ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่การขยายตัวของโครงสร้างพื้นฐาน นโยบายพัฒนาชนบท และการเข้ามาของรัฐสมัยใหม่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนอย่างกว้างขวาง เมื่อพิจารณาพร้อมกับคลังภาพถ่ายสไลด์ที่ Manndorff จัดทำขึ้น งานบันทึกภาพเหล่านี้จึงมีคุณค่าทั้งในฐานะผลผลิตของงานมานุษยวิทยาภาคสนาม และเอกสารทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกสังคมชายแดนของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงเวลาสำคัญของการเปลี่ยนผ่านทางสังคมและวัฒนธรรม

หอภาพยนตร์ได้รับมอบชุดภาพยนตร์ชาติพันธุ์วิทยาจำนวน 53 เรื่องจากศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ในรูปแบบดีวีดีจำนวน 9 แผ่นจัดทำจากต้นฉบับฟิล์ม 16 มม. โดยสถาบันภาพยนตร์วิทยาศาสตร์ (IWF)

ข้อสังเกตจากผู้เขียน

จากการเปรียบเทียบภาพในภาพยนตร์เรื่อง *Opium-Growing and Opium-Smoking among Hill Tribes of Northern Thailand* ซึ่งจัดสร้างราวปี 2504 กับส่วนหนึ่งจากชุดภาพถ่ายของคุณแท้ ประกาศวุฒิสาร ซึ่งมอบให้หอภาพยนตร์ พบว่าบุคคล สถานที่ และภูมิประเทศบางส่วนมีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะพื้นที่เพาะปลูกฝิ่นและหมู่บ้าน แต่ทีมงานผู้สร้างภาพยนตร์ทั้งสองชุดเป็นคนละชุดกัน จึงเป็นไปได้ว่าสารคดีโทรทัศน์เยอรมันที่คุณแท้มีส่วนเกี่ยวข้อง และภาพยนตร์ของ Manndorff ถูกผลิตขึ้นในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน และใช้พื้นที่ถ่ายทำบางส่วนร่วมกัน ทั้งนี้ในช่วงเวลาเดียวกัน สำนักข่าวสารอเมริกัน (USIS) ก็ได้ผลิตสารคดีชุด “แดนชาวเขา” ซึ่งนำเสนอวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคเหนือเช่นกัน

หมายเหตุเกี่ยวกับรายชื่อภาพยนตร์

- ภาพยนตร์ชุดนี้เผยแพร่โดยใช้ชื่อเรื่องต้นฉบับภาษาเยอรมันเป็นหลัก เนื่องจากจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในงานวิจัยและการศึกษาในบริบทของสถาบันวิชาการเยอรมัน
- สำหรับรายการภาพยนตร์ที่นำเสนอในบทความนี้ ผู้เรียบเรียงใช้ชื่อภาษาอังกฤษจากไฟล์ดิจิทัลที่จัดทำจากชุดดีวีดีและให้บริการในระบบของหอภาพยนตร์ ควบคู่กับการแปลเป็นภาษาไทยตามบริบทของภาพ ทั้งนี้ชื่อเรื่องภาษาเยอรมันซึ่งเป็นชื่อดั้งเดิมของภาพยนตร์แต่ละเรื่องยังคงปรากฏในข้อมูลต้นฉบับของ IWF และในเอกสารประกอบการเผยแพร่ของโครงการ

Hermann Schlenker ช่างถ่ายภาพยนตร์
(คอลเล็กชันภาพถ่ายของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร)

หญิงสาวชาวแม้วขณะทอผ้าฝ้ายขง

1

Miao (Thailand, Tak Province) - Handicrafts and Jewellery แม้ว (ประเทศไทย จังหวัดตาก) - หัตถกรรมและเครื่องประดับ

Decorating an Ornamental Plate for a Silver Pendant (การตกแต่งแผ่นโลหะประดับสำหรับจี้เงิน) ชาวดำ 11.05 นาที, *Making Silver Thread and Manufacturing a Necklace* (การทำเส้นลวดเงินและการผลิตสร้อยคอ) ชาวดำ 13.01 นาที, *Making Clay Crucibles for the Melting of Silver* (การทำเบ้าดินสำหรับการหลอมเงิน) ชาวดำ 4.20 นาที, *Making a Water Vat* (การสร้างถังใส่น้ำจากไม้) ชาวดำ 20.49 นาที, *Making a Water Pipe* (การทำบ่อน้ำยางสูบ) ชาวดำ 5.56 นาที

2

Miao (Thailand, Tak Province) - Everyday Life and Handicrafts แม้ว (ประเทศไทย จังหวัดตาก) - ชีวิตประจำวันและหัตถกรรม

Carry Water (การขนน้ำ) ชาวดำ 6.32 นาที, *Carrying Children in a Scarf on the Back* (การอุ้มเด็กด้วยผ้าผูกหลัง) สี 2.40 นาที, *Saddling a Pack Horse* (การผูกอานบรรทุกสัมภาระบนหลังม้า) สี 3.06 นาที, *Making a Mortar for Herbs* (การทำครกสำหรับบดสมุนไพร) ชาวดำ 12.13 นาที, *Separating Maize Grains from the Cobs and Grinding* (การแยกเมล็ดข้าวโพดออกจากฝักและการบด) สี 4.57 นาที, *Harvesting Opium* (การเก็บเกี่ยวฝิ่น) สี 5.49 นาที, *Smoking Opium* (การสูบฝิ่น) สี 4.45 นาที, *Making Incense Rods* (การทำแท่งธูป) สี 6.04 นาที, *Carving a Crossbow* (การแกะสลักหน้าไม้) ชาวดำ 23.56 นาที

ชาวอาข่าลอกเปลือกไม้สำหรับทำเส้น

ชาวสิขูเดินรำฉลองปีใหม่

3

Miao (Thailand, Tak Province) - Rituals and Music

แม้ว (ประเทศไทย จังหวัดตาก) - พิธีกรรมและดนตรี

Funeral of a Boy (พิธีศพของเด็กชาย) สี่ 21.44 นาที, *Pig Sacrifice on New Year* (การเซ่นสุกรในเทศกาลปีใหม่) สี่ 7.20 นาที, *Chicken Sacrifice* (การเซ่นไก่) สี่ 4.45 นาที, *Dance of a Cheng Player* (การเต้นรำของผู้เล่นเครื่องดนตรีเค่งหรือแคนม้ง) สี่/เสียง 9.39 นาที, *Song Recital* (การขับร้องเพลง) สี่/เสียง 3.59 นาที

4

Miao (Thailand, Tak Province) - Games

แม้ว (ประเทศไทย จังหวัดตาก) - เกมและการละเล่น

Boys Running Game "Tsa Ge" (เกมวิ่งของเด็กชาย "tsa ge") สี่ 3.12 นาที, *Top-Spinning Game "Tau Du Lu"* (เกมลูกข่าง "tau du lu") สี่ 1.56 นาที, *Carving a Whipping Top* (การแกะสลักลูกข่าง) สี่ 5.18 นาที, *Badminton Game "Tau Ndi"* (เกมแบดมินตัน "tau ndi") สี่ 4.30 นาที, *Game of Darts "Saba"* (เกมปาเป้า "ลูกสะบ้า") สี่ 3.36 นาที, *Ball and Top-Spinning Games on New Year* (เกมลูกบอลและลูกข่างในเทศกาลปีใหม่) สี่ 5.02 นาที

การแห่รำไปทำพิธีฝังของชาวแม้ว

5

Miao (Thailand, Tak Province) - Textile Techniques

แม้ว (ประเทศไทย จังหวัดตาก) - เทคนิคการทอผ้า

Tying a Turban (การพันผ้าโพกหัว) สี่ 3.42 นาที, *Batiking a Sling to Carry Children* (การย้อมผ้าสำหรับสะพายเด็ก) สี่ 16.32 นาที, *Preparation of Hemp Yarn for Weaving* (การเตรียมเส้นใยกัญชงสำหรับทอ) สี่ 6.49 นาที, *Preparation of the Warp for Hemp Weaving* (การเตรียมเส้นด้ายยืนสำหรับทอผ้ากัญชง) สี่ 16.13 นาที, *Hemp Weaving on a Treadle Loom* (การทอผ้ากัญชงด้วยกี่แบบใช้เท้าเหยียบ) สี่ 7.41 นาที

6

Akha (Thailand, Chiang Rai Province) - Textile Techniques

อาข่า (ประเทศไทย จังหวัดเชียงราย) - เทคนิคการทอผ้า

Fitting Up a Cotton Warp (การเตรียมเส้นยืนขาวดำ) 18.20 นาที, *Fluffing and Fulling of Cotton* (การทำให้ฝ้ายฟูและอัดแน่นด้วยการตีดฝ้าย) ขาวดำ 4.38 นาที, *Spinning Cotton* (การปั่นฝ้าย) ขาวดำ 4.27 นาที, *Ginning Cotton with a Gin-Machine* (การปั่นฝ้ายด้วยเครื่องปั่นฝ้าย) ขาวดำ 3.05 นาที, *Weaving Cotton on a Treadle Loom* (การทอผ้าฝ้ายด้วยกี่กระตุก) ขาวดำ 10.59 นาที, *Plaiting a Basket with Lid* (การจักสานตะกร้ามีฝาปิด) ขาวดำ 15.48 นาที, *Braiding an Ornamental Cord out of Cotton and Seed Pearls* (การถักเชือกตกแต่งจากฝ้ายและเม็ดลูกปัด) สี่ 10.36 นาที

7

Akha (Thailand, Chiang Rai Province) - Dances and Sacrifices

อาข่า (ประเทศไทย จังหวัดเชียงราย) - การรำและพิธีเซ่นสังเวย

Men's Dances (การเต้นรำของผู้ชาย) สี่ 6.11 นาที, *Girls' Dances* (การเต้นรำของผู้หญิง) สี่ 6.48 นาที, *Sword Dance* (การรำดาบ) สี่ 5.33 นาที, *Dog Sacrifice at House Building* (พิธีเซ่นสุนัขในการสร้างบ้าน) สี่ 4.37 นาที

ชาวลาหู่ดำในงานฉลองปีใหม่

ชาวแม้วทำครกสำหรับบดสมุนไพร

ชาวแม้วสร้างถังใส่น้ำจากไม้

เด็กชาวแม้วเล่นลูกข่าง

8

Akha (Thailand, Chiang Rai Province) - Handicrafts

อาข่า (ประเทศไทย จังหวัดเชียงราย) - หัตถกรรม

Making an Ornamental Cord with Feather (การทำเชือกประดับด้วยขนนก) สี่ 10.14 นาที, *Forging a Hewing Knife* (การตีมีด) ชาวดำ 8.51 นาที, *Making a Sheath for a Hewing Knife* (การทำฝักมีด) ชาวดำ 15.48 นาที, *Making a Bark Mat* (การทำเสื่อจากเปลือกไม้) ชาวดำ 18.20 นาที, *Tying a Mat for a Roof* (การผูกแผ่นมุงหลังคา) ชาวดำ 3.04 นาที, *Building a House* (การสร้างบ้าน) ชาวดำ 12.45 นาที

9

Lisu and Black Lahu (Thailand, Tak Province)

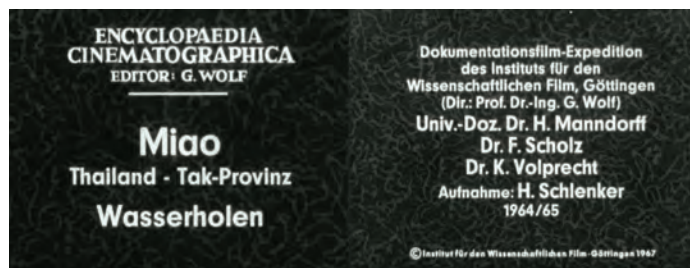
ลีซูและลาหู่ดำ (ประเทศไทย จังหวัดตาก)

- Lisu (ลีซูหรือลีซอ)

Dance on New Year (การเต้นรำในเทศกาลปีใหม่) สี่ 9.57 นาที

- Black Lahu (ลาหู่ดำหรือมุเซอดำ)

Dance on New Year (การเต้นรำในเทศกาลปีใหม่) ชาวดำ 15.07 นาที, *Husking Rice with a Stamping Mill* (การสีข้าวด้วยครกกระเดื่อง) ชาวดำ 7.22 นาที, *Making a Bamboo Board* (การทำแผ่นไม้ไผ่) ชาวดำ 2.54 นาที, *Weaving Straps for Shoulder Bags* (การทอสายสะพายกระเป๋า) สี่ 13.55 นาที, *Chewing Betel* (การเคี้ยวหมาก) สี่ 2.51 นาที ●

ตัวอย่างไตเติลและเครดิตของภาพยนตร์

บทความนี้ใช้ข้อมูลประกอบจาก

Trupp, Alexander และ Kosita, Butratana. "Images of Hans Manndorff's Anthropological Research on the 'Hill Tribes' of Northern Thailand (1961-1965)." *ASEAS - Austrian Journal of South-East Asian Studies* 2, no. 2 (2009).

DIRECT CINEMA: MASTERCLASS & SCREENINGS

ภาพยนตร์สารคดีภายใต้ปรัชญา Direct Cinema เป็นหัวใจสำคัญของการบันทึกประวัติศาสตร์และมานุษยวิทยา แนวทาง Direct Cinema มุ่งเน้นการเฝ้าสังเกตซับซ้อนและเหตุการณ์เบื้องหน้าอย่างเข้มข้น รอคอยเพื่อให้ความจริงปรากฏต่อหน้ากล้องโดยไม่จัดฉากหรือแทรกแซง

ในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม หอภาพยนตร์จะจัดฉายโปรแกรมภาพยนตร์ Direct Cinema เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการที่มูลนิธิหนังไทยจัดร่วมกับ Ateliers Varan ปารีส สถาบันชั้นนำที่เป็นผู้บุกเบิกและสืบทอดแนวทางนี้มาอย่างยาวนานกว่า 45 ปี ก่อตั้งโดย ฌ็อง รูช บิดาแห่งภาพยนตร์สารคดีแนวมานุษยวิทยา

การอบรมจะมีขึ้นตั้งแต่วันที่ 20 กรกฎาคม - 26 กันยายน โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ผู้เข้าร่วมจะใช้เวลากว่า 300 ชั่วโมง ตลอดระยะเวลา 10 สัปดาห์ เพื่อเรียนรู้และทำงานกับคณาจารย์ ซึ่งเป็นคนทำหนังสารคดีมากประสบการณ์จากฝรั่งเศสที่ทำงานอบรมกับ Ateliers Varan มาแล้วในหลายประเทศ เริ่มตั้งแต่การเขียนบท การอบรมเชิงเทคนิคการลงพื้นที่ถ่ายทำไปจนถึงการตัดต่อ หลักสูตรการอบรมนี้ได้รับการยอมรับอย่างสูงในระดับสากลว่าช่วยสร้าง “คลื่นลูกใหม่” ในวงการภาพยนตร์สารคดีให้แก่หลายประเทศ เช่น เวียดนาม และอัฟกานิสถาน

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมสาธารณะให้บุคคลทั่วไปได้เข้าร่วม นั่นคือการฉายผลงานของอาจารย์ในเวิร์กช็อป สำหรับเดือนกรกฎาคมและสิงหาคมนี้เป็นงานของ ปาสกาล เดอซ์ และ มาริยานา ออเตโร จัดฉายที่หอภาพยนตร์รวมกันสี่เรื่อง ทั้งหมดเป็นงานที่ใช้หลักการ Direct Cinema ทั้งการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์แบบเข้มข้นแทบไม่กะพริบตาเพื่อแสวงหาความจริงที่แทรกตัวอยู่ในภาพตรงหน้า ภาพยนตร์เหล่านี้ถ่ายทอดเรื่องราวการต่อสู้ของผู้คนในสังคมกว้าง และร่วมขุดค้นหาตัวตนของปัจเจก แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการทำสารคดีรูปแบบตรงไปตรงมา ไม่ปรุงแต่ง ไม่จัดฉากตัวซับซ้อนหรือฉากหลัง แต่กลับซ่อนความลึกซึ้งเอาไว้ในทุกช่วงเวลา โดยกิจกรรมจัดฉายจะแยกเป็นสองวันดังนี้

วันศุกร์ที่ 24 กรกฎาคม 2569

12.00 u. .... Noble Art (2547 / 80 นาที)

ผลงานกำกับของ ปาสกาล เดอซ์ ที่ติดตามอดีตนักมวยแชมป์โลก ฟาบริส เบนีซู เมื่อเขากัดฟันพยายามกลับมาครองความยิ่งใหญ่อีกครั้ง แม้วัยจะล่วงเลยไปถึงสามสิบกว่า หนึ่งจับบรรยายากความดิบและสภาพความเป็นจริงนอกสนามที่ไม่ได้สวยงามนักของกีฬาชกมวย ผลงานเรื่องนี้ได้รับคัดเลือกให้ฉายในสาย ACID อันเป็นโปรแกรมคู่ขนานของเทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์

13.30 u. .... The Assembly (2560 / 100 นาที)

หนังสารคดีที่ ปาสกาล เดอซ์ เป็นไลน์โปรดิวเซอร์กำกับโดยมาริยานา ออเตโร ถ่ายทำการชุมนุมประท้วง Nuit Debout (การลุกฮือยามค่ำคืน) ณ กรุงปารีส ในเดือนมีนาคม 2559 หนึ่งเฝ้าจับตากรวมตัวของผู้คนที่เต็มไปด้วยพลังงานแห่งการเรียกร้องความเปลี่ยนแปลงและความวุ่นวายที่เกิดขึ้น ท่ามกลางการปราศรัยในพื้นที่สาธารณะกลางเมืองหลวง

15.30 u. .. Master Class on Sound: Pascal Deux & Mariana Otero

ปาสกาล เดอซ์ เป็นคนทำหนังสารคดีที่มีประสบการณ์ทั้งเป็นผู้กำกับ นักเขียนบท คนตัดต่อ และโปรดิวเซอร์ เขาผ่านการร่วมงานกับผู้กำกับชื่อดัง เช่น ฟร็องซัวส์ ทรูฟโฟต์, ฌัก รีแวงต์, ชามูเอล ฟูลเลอร์ ฯลฯ ในขณะที่มาริยานา ออเตโร เป็นผู้กำกับภาพยนตร์สารคดีที่มีผลงานโดดเด่นในด้านการพาผู้ชมเข้าไปสำรวจทั้งประเด็นส่วนตัวและประเด็นทางสังคม รวมทั้งได้รางวัลจากเทศกาลภาพยนตร์จำนวนมาก ทั้งสองคนจะมาบรรยายร่วมกันหลังจบภาพยนตร์

วันอาทิตย์ที่ 9 สิงหาคม 2569

13.00 u. .... History of a Secret (2546 / 95 นาที)

ภาพยนตร์สารคดีเล่าเรื่องส่วนตัวที่ผู้กำกับ มาริยานา ออเตโร สืบค้นกลับไปยังเหตุการณ์ที่แม่แท้ ๆ ของเธอหายตัวไปโดยไม่มีคำบอกกล่าว เมื่อเธออายุเพียงสี่ขวบ การค้นหาคำตอบครั้งนี้เปิดประเด็นเรื่องอคติในการทำแท้งและพฤติกรรมการทำแท้งผิดกฎหมายในฝรั่งเศสช่วงทศวรรษ 1960

15.30 u. .... In Our Hands (2553 / 87 นาที)

หนังสารคดีที่ได้รับการเสนอชื่อชิงรางวัล César ของฝรั่งเศส ผู้กำกับ มาริยานา ออเตโร ติดตามชีวิตคนงานหญิงของโรงงานชุดชั้นใน เมื่อโรงงานล้มละลายคนงานเหล่านี้ร่วมตัวกันก่อตั้งสหกรณ์เพื่อหวังจะรักษาอาชีพและรายได้ของตนไว้ พวกเขาค้นพบอิสรภาพและสปีริตความเป็นหนึ่งเดียวตลอดช่วงเวลาแห่งความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น

รักข้ามขอบฟ้า เสน่ห์ดลองเวหา: 55 ปีสายสัมพันธ์บน แผ่นฟิล์มและบทเพลง

ย้อนไปในปี 2514 การเกิดขึ้นของภาพยนตร์ *รักข้ามขอบฟ้า* ได้สร้างปรากฏการณ์ในโลกรองเงิน ทั้งในแง่รายได้และการร่วมมือของผู้คนอุตสาหกรรมภาพยนตร์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ผลงานที่กำกับโดย ส. อาสนจินดา บุคคลระดับตำนานของวงการหนังไทยเรื่องนี้ นับเป็นภาพยนตร์เรื่องแรกที่นำนักแสดงยอดนิยมของไทยและกัมพูชามาแสดงร่วมกัน

รักข้ามขอบฟ้า นำแสดงโดยดาราระดับคู่ขวัญอันดับหนึ่งของทั้งสองประเทศในขณะนั้น คือ สมบัติ เมทะนี และ อรัญญา นามวงศ์ ของไทย กับ เจีย ยุทธ และ ดี เสวต ของกัมพูชาเล่าเรื่องราวของ แมนสรวงหนุ่มชาวไทยที่พบรักกับ หทัย นางละครสาวชาวกัมพูชา และมีลูกด้วยกันคือ ฤดี (ดี เสวต) เมื่อแมนสรวงกลับประเทศไทยเขาถูกบังคับให้แต่งงานกับผู้หญิงที่พ่อเลือกให้ และมีลูกสาวด้วยกันชื่อ จุบใจ (อรัญญา นามวงศ์) เมื่อหทัยและฤดีทราบว่าแมนสรวงยังมีชีวิตอยู่ในกรุงเทพฯ จึงข้ามแดนมาตามหา สองแม่ลูกต้องเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ แต่ในที่สุดพวกเขาก็ได้มีโอกาสพบกัน และฤดียังได้พบรักกับ ยิ่งศักดิ์ (สมบัติ เมทะนี) นายตำรวจหนุ่มที่ประจำอยู่รัฐประเทศ ขณะที่จุบใจก็ได้พบกับ เชน (เจีย ยุทธ) ลูกเลี้ยงของหทัย จนเกิดเป็นเรื่องราวความรักและความผูกพันระหว่างคนสองรุ่นจากสองประเทศ ที่แม้แต่เส้นแบ่งทางพรมแดนก็ไม่สามารถกั้นขวาง

รักข้ามขอบฟ้า มีชื่อภาษากัมพูชาในความหมายเดียวกันว่า *เสน่ห์ดลองเวหา* เมื่อออกฉายก็ได้รับความนิยมจากผู้ชมทั้งสองชาติในเวลานั้น ถือเป็นยุคทองของวงการภาพยนตร์กัมพูชา ขณะที่ตลาดภาพยนตร์ไทยก็ขยายตัว เกิดการแลกเปลี่ยนด้านภาพยนตร์ระหว่างกัน ในปีเดียวกันยังมีภาพยนตร์อีกหนึ่งเรื่องคือ *น้ำใจพ่อค้า* ซึ่ง ดี เสวต แสดงคู่กับ ยอดชาย เมฆสุวรรณ

ความสำเร็จอีกด้านที่สำคัญของ *รักข้ามขอบฟ้า* คือเพลงประกอบภาพยนตร์ในชื่อเดียวกันและมีเนื้อร้องทั้งสองภาษา ที่ได้รับการตอบรับจากแฟนเพลงอย่างดี กลายเป็นเพลงคันทูสำหรับประชาชนทั้งสองประเทศ เนื้อเพลงประพันธ์คำร้องโดย กวี สดโกวิท และทำนองโดย สง่า อาร์มกริ์ ขับร้องโดย สมบัติ-อรัญญา และในการฉายที่กัมพูชามีเนื้อร้องภาษากัมพูชา ขับร้องโดย สีน สีสามุต (ศิลปินคนสำคัญของกัมพูชา) คู่กับ ดี เสวต หลังจากนั้น มีผู้นำเพลงนี้ไปบันทึกเสียงอีกนับครั้งไม่ถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ ศรีไสล

สุชาติวุฒิ นำเพลงนี้มาขับร้อง ทำให้กลายเป็นเพลงที่โด่งดังอย่างมากในไทย ส่วนที่กัมพูชาเพลงนี้ยังเป็นที่ยอมรับอย่างต่อเนื่องตราจนปัจจุบัน

ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างไทยกับกัมพูชาในบางช่วงก็มีความใกล้ชิดราบรื่น แต่บางยุคบางสมัยอาจมีปัญหาอุปสรรคจากความไม่เข้าใจกัน ภาพยนตร์และบทเพลง *รักข้ามขอบฟ้า* สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนของทั้งสองประเทศที่เคยพึ่งพาและติดต่อกัน จึงเป็นบันทึกประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทยที่มีความเกี่ยวพันกับประเทศเพื่อนบ้านมายาวนาน

ปี 2560 กลุ่มคนรักหนังไทย “วัยหวานวันวาน” ได้พบสำเนาฟิล์ม 16 มม. ของ *รักข้ามขอบฟ้า* จากบริการรัตนศิลป์ภาพยนตร์จังหวัดอำนาจเจริญ แม้ฟิล์มจะค่อนข้างเสื่อมสภาพและไม่ครบสมบูรณ์ รวมทั้งไม่มีเสียง แต่ก็นับเป็นฟิล์มภาพยนตร์เรื่องนี้ชุดเดียวที่ค้นพบในปัจจุบัน กลุ่มวัยหวานวันวานได้นำฟิล์มมาแปลงสัญญาณและพากย์เสียงใหม่ จากบทที่หอภาพยนตร์อนุรักษ์ไว้กลายเป็นภาพยนตร์ฉบับพากย์ใหม่ที่มีความยาว 40 นาที จัดฉายครั้งแรกที่หอภาพยนตร์เมื่อปี 2561 และปัจจุบันฟิล์มฉบับดังกล่าวก็ได้รับการเก็บรักษาไว้ที่นี่

ในโอกาสครบรอบ 55 ปี ภาพยนตร์เรื่อง *รักข้ามขอบฟ้า* สมาคมมิตรภาพไทย-กัมพูชา ร่วมกับหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดกิจกรรม **“รักข้ามขอบฟ้า เสน่ห์ดลองเวหา” ในวันที่ 2 สิงหาคม 2569 เวลา 13.00 น.** โดยนำภาพยนตร์ฉบับเดียวที่เหลืออยู่มาจัดฉายอีกครั้ง และเสวนาหลังชมภาพยนตร์กับ ชลิดา เอื้อบำรุงจิต ผู้อำนวยการหอภาพยนตร์, มนัส กิ่งจันทร์ ตัวแทนกลุ่มวัยหวานวันวาน, อานันท์ นาคคง ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีอาเซียน, ชาติชาย เกษนัส ผู้กำกับภาพยนตร์ พร้อมทั้งการขับร้องเพลงรักข้ามขอบฟ้า โดย อัยยารินทร์ วิริยานนท์

ปิดท้ายรายการด้วยการฉาย ภาพยนตร์กัมพูชา *วงกกอง* (2513) ในรอบ 15.30 น. ซึ่งเป็นผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้ ดี เสวต โด่งดังในประเทศไทย และเป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดความร่วมมือด้าน ภาพยนตร์ระหว่างสองประเทศ จัดฉายในฉบับที่สแกนภาพจากฟิล์มฉบับพากย์ไทยที่หอภาพยนตร์อนุรักษ์ไว้เช่นกัน ●

10

th

THE SILENT FILM FESTIVAL IN THAILAND

เทศกาลภาพยนตร์เงียบ ประเทศไทย ครั้งที่ 10

29-30 สิงหาคม 2569 ณ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

และ 5-6 กันยายน 2569 ร่วมกับกิจกรรมซีเนมาติกนางเลิ้ง ณ โรงหนังนางเลิ้ง

ได้รับการสนับสนุนจาก

ลานดารา ★ เสาร์ที่ 18 กรกฎาคม 2569

นิภาพร นงนุช

กิจกรรมลานดาราประจำเดือนกรกฎาคมนี้ หอภาพยนตร์ ได้ต้อนรับอดีตดาราทรงใจที่ห่างหายจากวงการบันเทิงไปกว่า 40 ปี ผู้มีใบหน้าสวยหวานละม้ายกับนางเอกฮอลลีวูดชื่อดัง จนได้รับฉายาว่า โอลิเวีย ฮัสซีย์ เมืองไทย – นิภาพร นงนุช

นิภาพร นงนุช เกิดเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2504 ที่กรุงเทพมหานคร หลังเรียนจบชั้นมัธยม เธอร่วมประกวดและได้ตำแหน่งรองมิสคิงคอง ในปี 2520 ช่วงที่ภาพยนตร์เรื่อง *King Kong* หรือ *คิงคอง '77* กำลังเข้าฉายในไทย ก่อนจะได้รับบทรับเชิญให้มาแสดงภาพยนตร์จาก ชนะ คราประยูร ผู้กำกับหนุ่มไฟแรงในขณะนั้น มีผลงานเรื่องแรกคือ *15 หยก ๆ 16 ไม่หย่อน* ออกฉายในเดือนมกราคม 2521

จากเรื่องแรกนิภาพรได้ปักหลักในวงการหนังไทยอย่างรวดเร็ว ในปีดังกล่าวเธอมีภาพยนตร์ออกฉายอย่างต่อเนื่องและได้ร่วมงานกับคนทำหนังที่หลากหลาย ทั้ง ดอกดิน กัญญามาลย์ ใน *ไอ้ 8 นิ้ว*, สนั่น คราประยูร (พ่อของชนะ) ใน *เหนือกว่ารัก*, เสนอ คราประยูร (ลูกชายอีกคนของสนั่น) ใน *แตกหนุ่มแตกสาว*, ชุมพร เทพพิทักษ์ ใน *นักสู้ภูธร* ฯลฯ รวมถึง หม่อมเจ้าจิตติพันธุ์ ยุคล ผู้มอบบทนางเอกเต็มตัวเป็นครั้งแรกให้แก่เธอใน *วันเพ็ญ*

นับตั้งแต่นั้น นิภาพร นงนุช ก็มีภาพยนตร์ออกมาให้ชมอย่างต่อเนื่องหลายสิบเรื่อง เช่น *ขยงสงคราม* (2522) *คลื่นเสนหา* (2523) *ทหารเรือมาแล้ว* (2524) *เจ้าสาวของอานนท์* (2525) *มายาพิศواس* (2526) ฯลฯ ก่อนจะตัดสินใจลาวงการไปในปี 2528 แม้จะมีช่วงเวลา

การแสดงไม่ถึงสิบปี แต่ก็นับเป็นหนึ่งในดาวที่โดดเด่นแห่งทศวรรษ 2520 และอยู่ในความทรงจำของแฟนหนังไทย

วันเสาร์ที่ 18 กรกฎาคม นิภาพร นงนุช จะกลับมาปรากฏตัวพบแฟน ๆ อีกครั้ง เพื่อประทับใจรอยยิ้มรอยเท้าเป็นดาวดวงที่ 209 ณ ลานดารา โดยเธอจะเคียงคู่ไปกับ ชนะ คราประยูร คนทำหนังผู้ปลุกปั้นและร่วมงานด้วยกันจำนวนมาก เปิดงานตั้งแต่เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป ด้วยการฉายผลงานเรื่องเด่นของทั้งคู่เรื่อง *ไร้เสนหา* (2522) ที่นิภาพรได้ประชันบทบาทอันเข้มข้นกับนักแสดงรุ่นใหญ่อย่าง พิศมัย วิไลศักดิ์ ผู้ชนะรางวัลสุพรรณหงส์ในปีนั้น

นอกจากนี้ตลอดเดือนกรกฎาคม หอภาพยนตร์ยังนำผลงานการแสดงของนิภาพรมาจัดฉาย ทั้งหมดในยุคแรกที่เธอรับบทเด่น ตั้งแต่ *วันเพ็ญ* (2521) ที่นำฟิล์มมาสดาภาพใหม่ ร่วมด้วย *พ่อกระดิ่งทอง* (2522) *ดอกไม้ร่วงที่เมรัม* (2522) *ตลกร้อยไห้* (2522) ตลอดจนผลงานอื่น ๆ ที่เธอแสดงให้แก่ ชนะ คราประยูร ทั้ง *วัยสวิง* (2523) *เงินปากผี* (2524) *แม่เลือกเกิดได้* (2525) *วันนั้นคงมาถึง* (2527) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในโปรแกรม “ชนะ คราประยูร: A Retrospective”

ตลกร้อยไห้

2522 / กำกับโดย เป๊าะ หน้าเป็น / สร้างโดย จินตามณี ภาพยนตร์ / นำแสดงโดย ล้อต๊อก, นิภาพร นงนุช / 106 นาที

เรื่องราวของดาวตลกผู้โต้งดังแล้วกลับมีนิสัยเปลี่ยนไปทั้งเล่นตัวขาดวินัยและมัวแต่กินเหล้าหาความสำคัญกับผู้หญิง จนวันหนึ่งเหตุการณ์พลิกผันอีกครั้งเมื่อเขาเมามายจนขาดสติ ทำให้ต้องเผชิญกับบทเรียนครั้งสำคัญของชีวิต

อบฉาย:

พุธที่ 1 กรกฎาคม เวลา 13.00 น.

พุธที่ 15 กรกฎาคม เวลา 15.30 น.

ดอกไม้ร่วงที่เมรัม

2522 / กำกับโดย ประวิทย์ ชุมฤทธิ์ / สร้างโดย ทรัพย์ ประเสริฐภาพยนตร์ / นำแสดงโดย สรพงศ์ ชาตรี, พิศมัย วิไลศักดิ์, นิภาพร นงนุช / 114 นาที

สร้อยฟ้า หญิงสาวชาวเหนือถูกขโมยใจจนตั้งครรภ์ เธอจึงหนีไปคลอดลูกที่กรุงเทพฯ และจำใจนำทารกใส่กระถางลอยน้ำเพื่อหนีความอับอาย หลายปีผ่านไปสร้อยฟ้าตัดสินใจกลับมายู่ที่บ้านเกิด แต่นั่นกลับทำให้ได้พบกับลูกชายที่เติบโตเป็นหนุ่มใหญ่และพยายามตามหาแม่ที่แท้จริง

อบฉาย:

พฤหัสบดีที่ 9 กรกฎาคม เวลา 13.00 น.

พุธที่ 15 กรกฎาคม เวลา 13.00 น.

พ่อกระดิ่งทอง

2522 / กำกับโดย ตู๋ คัลเลอร์ / สร้างโดย เจียรยาฟิล์ม / นำแสดงโดย สมบัติ เมทะนี, อรัญญา นามวงศ์, เศรษฐา ศิระฉายา, นิภาพร นงนุช / 86 นาที

เมื่อนักพากย์หนังเร่ร่อนงามจอมเจ้าชู้ไปยเสน่ห์ไปทั่ว ทำให้ไม่ว่าไปที่ไหนก็มีสาว ๆ ตกหลุมรักเขาอยู่เสมอ แต่นั่นทำให้เขาพบกับเหตุการณ์ซุลมุนวุ่นวายที่ต้องคอยแก้ปัญหาพร้อม ๆ กับหลบเลี่ยงภรรยาจอมซี้หึง

อบฉาย:

พุธที่ 1 กรกฎาคม เวลา 15.30 น.

พฤหัสบดีที่ 9 กรกฎาคม เวลา 15.30 น.

วันเพ็ญ

2521 / กำกับโดย หม่อมเจ้าจิตติพันธุ์ ยุคล / สร้างโดย จิตติพันธุ์ภาพยนตร์ / นำแสดงโดย สมบัติ เมทะนี, นิภาพร นงนุช / 120 นาที

ผลงานสร้างใหม่จากภาพยนตร์ไทยเรื่องดังในปี 2481 เรื่องราวของ วันเพ็ญ เด็กหญิงจากภูเก็ทที่ได้รับการเลี้ยงดูอยู่ที่กรุงเทพฯ โดย อรุณ นักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียง เพื่อตอบแทนที่ครอบครัวเธอเคยช่วยเหลือเอาไว้จากอุบัติเหตุ แต่เมื่อเติบโตเป็นสาว ความรู้สึกที่เธอมีต่ออรุณกลับเปลี่ยนไป

อบฉาย:

อาทิตย์ที่ 19 กรกฎาคม เวลา 15.30 น.

พฤหัสบดีที่ 30 กรกฎาคม เวลา 16.00 น.
ณ โรงหนังนางเล็ง

ชนะ คราประยูร: A Retrospective

กลางทศวรรษ 2510 ในยุคเปลี่ยนผ่านที่สำคัญของวงการหนังไทย จากชนบทถ่ายหนังด้วยฟิล์ม 16 มม. ไปสู่ระบบฟิล์ม 35 มม. มาตรฐาน และจากเนื้อหาถูกค่อนขอดว่า “น้ำเน่า” ไปสู่แนวทางการสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ชื่อของ “ชนะ คราประยูร” คือหนึ่งในคลื่นลูกใหม่ที่ซัดเข้ามาสร้างปรากฏการณ์ และยืนหยัดยาวนานด้วยผลงานที่โดดเด่นในด้านการถ่ายทอดประเด็นปัญหาสังคม ผนวกกับการเข้าถึงอารมณ์และจิตใจของมนุษย์อย่างเข้มข้น

ชนะ คราประยูร มีสายเลือดภาพยนตร์มาตั้งแต่เกิด จากพ่อและแม่ของเขา สนาน กับ วรธรรมา คราประยูร ที่เป็นทั้งนักพากย์หนังและร่วมกันสร้างภาพยนตร์เองในนามนครพิงค์ภาพยนตร์ ชนะจึงเติบโตขึ้นมาท่ามกลางธุรกิจภาพยนตร์ของครอบครัว ก่อนจะถูกส่งไปศึกษาต่อด้านนี้โดยตรงที่ Columbia College สหรัฐอเมริกา จนสำเร็จการศึกษาในปี 2515 ปีต่อมาเขาเริ่มมีชื่อร่วมกับกับ สนาน คราประยูร ในเรื่อง *คนองกรุง* และได้เป็นผู้กำกับภาพยนตร์เต็มตัวเรื่องแรกใน *สาวสิบเจ็ด* เมื่อปี 2517 ด้วยอายุเพียง 25 ปี จนได้ชื่อว่าเป็นคนทำหนังไทยที่หนุ่มที่สุดในเวลานั้น

ชนะชอบสังเกตพฤติกรรมของมนุษย์ ความสนใจดังกล่าวจึงสะท้อนอยู่ในผลงานส่วนใหญ่ของเขา ซึ่งมักเข้าไปสำรวจชีวิตผู้คน

ในแต่ละกลุ่มของสังคม เช่น ผู้หญิง วัยรุ่น วัยชรา หรือครอบครัว เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอประเด็นปัญหาต่าง ๆ ออกมาตีแผ่ โดยหลายเรื่องดัดแปลงจากบทประพันธ์ที่เขาชื่นชอบ

อีกหนึ่งลักษณะเด่นของชนะคือความพิถีพิถันในการกำกับการแสดงให้สมจริง เขาชอบปลุกปั้นนักแสดงหน้าใหม่และจับดารานำเก่ามาพลิกบทบาท แม้จะเต็มไปด้วยความขัดแย้งและการต่อสู้ทางอารมณ์ จนถูกมองว่าเป็นงานแนวซีเรียส รวมทั้งเป็นผู้กำกับที่ไม่วิ่งตามตลาด แต่ภาพยนตร์ของชนะก็มักทำรายได้ควบคู่กับรางวัลอยู่เสมอ โดยส่วนใหญ่เขาจะรับหน้าที่ทั้งเขียนบทและลำดับภาพด้วยตนเอง ชนะสร้างภาพยนตร์ราวปีละ 1-2 เรื่อง ต่อเนื่องมาจนถึงปี 2534 ก่อนจะหันไปจับงานละครโทรทัศน์เป็นหลัก

เดือนกรกฎาคม หอภาพยนตร์จัดโปรแกรม ชนะ คราประยูร: A Retrospective ด้วยผลงานกำกับ 10 เรื่องของเขา โดยมีไฮไลต์อยู่ที่ภาพยนตร์ที่สร้างในนามบริษัทนครพิงค์ ที่หอภาพยนตร์เพิ่งนำฟิล์มเนกาทีฟจากคลังอนุรักษ์มาสแกนภาพใหม่เพื่อจัดฉายในโปรแกรมนี้นี้เป็นครั้งแรก ได้แก่ *วัยตกระ* (2521) หนังสือท่อนปัญหาของคนชรา ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ และ *ไร้เส้นหา* (2522) หนังสือตีพิมพ์ที่เกี่ยวพันกับเรื่องกิลเลสตีลและจิตวิทยา

ในขณะเดียวกันยังมีชุดผลงานที่กำกับให้แก่ไฟว์สตาร์โปรดักชั่นซึ่งบริษัทไฟว์สตาร์ได้สนับสนุนฟิล์มบัปรีมาสเตอร์ใหม่ ตั้งแต่ *วัยสวิง* (2523) หนังรักวัยรุ่นที่ได้รับความนิยม *เงินปากผี* (2524) หนังสือของขวัญเรื่องเดียวของเขา *วันนั้นคงมาถึง* (2527) หนังสือชุดคดีศรีลูกผู้หญิงที่สร้างในวาระครบรอบ 10 ปีการทำงาน *เหยื่อ?* (2530) หนังสือตีแผ่ปัญหาการเอาใจใส่ในครอบครัว *กว่าจะรู้เดียงสา* (2530) หนังสือท่อนปัญหาวัยรุ่นเรื่องดัง และ *ทองประกายแสด* (2531) ที่พูดถึงความไฝฝันของหญิงสาวผู้ต้องการก้าวไปสู่ความหรูหราของชีวิต

ปิดท้ายด้วย *ทางโค้ง* (2518) งานกำกับยุคแรกที่สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจในเรื่องปัญหาสังคมของเขา และ *แม่เลือกเกิดได้* (2525) งานชิ้นเอกที่พาไปสัมผัสชีวิตโสเภณี ทั้งสองเรื่องแม้จะจัดฉายในฉบับวีดิทัศน์ซึ่งมีข้อจำกัดด้านภาพ แต่ก็นับเป็นหมุดหมายสำคัญบนเส้นทางการทำงานและเป็นลายเซ็นที่ชัดเจนของ ชนะ คราประยูร

ทางโค้ง

สอบฉาย:
พฤษภาคมที่ 2 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.
พฤษภาคมที่ 8 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

2518 / กำกับโดย ชนะ คราประยูร / สร้างโดย นครพิงค์ภาพยนตร์ / นำแสดงโดย สมบัติ เมทะนี, ทศวรรษเรณีย์, ณัฏฐา, สุริยา ชินพันธุ์ / 111 นาที

วัน เด็กหนุ่มเลือดร้อนเกลียด วิศวกร พ่อผู้เข้มงวดเจ้าระเบียบมาตั้งแต่เขาจำความได้ และนับวันยิ่งต่อต้าน โดยมี คุณครูแสงอุษา ครูประจำชั้นที่คอยลอบประโลมช่วยเหลือให้เขายังมีกำลังใจกลับมาเป็นเด็กดีจนวันรู้สึกรักคุณครูแสงอุษาเข้าโดยไม่รู้ตัว

วันนั้นคงมาถึง

สอบฉาย:
พฤษภาคมที่ 2 กรกฎาคม
เวลา 15.30 น.
เสาร์ที่ 11 กรกฎาคม
เวลา 15.30 น.

2527 / กำกับโดย ชนะ คราประยูร / สร้างโดย ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น / นำแสดงโดย เกรียงไกร อุณหะนันท์, จารุณี สุขสวัสดิ์ / 150 นาที

ไหมทอง หญิงสาวจากภาคเหนือ ถูกครอบครัวนายตำรวจใหญ่รับเลี้ยงไว้เพื่อตอบแทนที่พ่อของเธอยอมติดคุกโดยไม่ขัดทอด เธอมุ่งมั่นเรียนจนจบปริญญาตรี ด้านรัฐศาสตร์การปกครอง และพยายามต่อสู้กับค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง ทั้งการศึกษา การขายตัว รวมถึงการไปเป็นภรรยาของชาย

กว่าจะรู้เตียงสา

สอบฉาย:

เสาร์ที่ 4 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

พุธที่ 8 กรกฎาคม
เวลา 15.30 น.

2530 / กำกับโดย ชนะ คราประยูร / สร้างโดย ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น / นำแสดงโดย สุรียา เยาวสังข์, มาชา วัฒนพานิช / 131 นาที

ทิพย์ เด็กสาววัย 15 ปี เติบโตมาในครอบครัวผู้ดีเก่าที่เลี้ยงดูเธออย่างเข้มงวด เธอได้รู้จักกับ ไชยา นักฟุตบอลประจำโรงเรียน โดยที่ทางบ้านไม่รู้ กระทั่งวันหนึ่งทิพย์และ ไชยาเกิดได้เสียกันจนทิพย์ตั้งครรภ์ กลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในชีวิตของพวกเขาสองคน

แม่เลือกเกิดได้

สอบฉาย:

ศุกร์ที่ 10 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

พุธที่ 22 กรกฎาคม
เวลา 15.30 น.

2525 / กำกับโดย ชนะ คราประยูร / สร้างโดย ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น / นำแสดงโดย สีหศักดิ์ ชุมสาย ณ อยุธยา, เนาวรัตน์ ยุกตะนันท์ / 104 นาที

ไบพร เด็กสาวไร้เดียงสาถูกหลอกมาขายในช่องโสเภณีแห่งหนึ่ง วันหนึ่งช่องแห่งนี้ ถูกบุกทำลาย ไบพรจึงหนีออกมาและได้เข้าทำงานที่ช่อง “บ้านเสนห์จันทร์” ทำให้ได้พบกับ สิงห์ ชายหนุ่มที่เคยติดคุก แต่ลึก ๆ แล้ว เป็นคนมีจิตใจอ่อนโยน ทั้งคู่มีความสัมพันธ์อันแนบแน่นจนเกิดเป็นความรัก

วัยตกกระ

สอบฉาย:

ศุกร์ที่ 17 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

เสาร์ที่ 25 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

2521 / กำกับโดย ชนะ คราประยูร / สร้างโดย นครพิงค์โปรดักชั่น / นำแสดงโดย สรพงศ์ ชาตรี, ทาริกา ธิดาทิตย์, นิรุทธ์ ศิริจรยา / 122 นาที

เรื่องของครอบครัวที่สมบูรณ์พร้อมด้วยเกียรติและทรัพย์สินของ นิสา วัฒน และ เล็ก สามพี่น้องที่ไม่ได้นึกถึงความกตัญญูต่อมารดาและทำตัวหมองเหม็น จนวันหนึ่งหญิงชราที่มีอาชีพการถูกดูแคลนได้ จึงตัดสินใจหนีออกจากบ้านไปโดยไม่บอกกล่าว

ไร้เสน่ห์

สอบฉาย:

เสาร์ที่ 18 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

+ สนทนากับ
ชนะ คราประยูร
และ นิภาพร นงนุช

พฤหัสบดีที่ 23 กรกฎาคม
เวลา 15.30 น.

2522 / กำกับโดย ชนะ คราประยูร / สร้างโดย นครพิงค์โปรดักชั่น / นำแสดงโดย สรพงศ์ ชาตรี, พิศมัย วิไลศักดิ์, นิภาพร นงนุช / 125 นาที

ชีวิตของนงรามเต็มไปด้วยความผิดหวังจากความรัก เธอมีปมว่าไม่มีใครรักเธอ แม้แต่คนในครอบครัว จึงกลายเป็นหญิงวัยกลางคนที่สุดแสนเคร่งครัด จนกระทั่งได้มาพบแฟนหนุ่มของหลานสาว ซึ่งหน้าตาละม้ายคล้ายกับอดีตแฟนหนุ่มที่ทิ้งเธอไป เธอจึงทุ่มเทความรักให้กับชายหนุ่มรุ่นลูกคนนี้อย่างเต็มที่

ทองประกายแสด

สอบฉาย:

เสาร์ที่ 4 กรกฎาคม
เวลา 15.30 น.

ศุกร์ที่ 10 กรกฎาคม
เวลา 15.30 น.

2531 / กำกับโดย ชนะ คราประยูร / สร้างโดย ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น / นำแสดงโดย ชุตาภา จันทเขตต์, สันติสุข พรหมศิริ, รอน บรรจงสร้าง, ตฤณ เศรษฐโชค / 132 นาที

เรื่องราวของ ทองดี หรือ ทองประกาย หญิงสาวบ้านนอกยากจนผู้มีหน้าตาสะสวย และ ใฝ่ฝันถึงชื่อเสียงเงินทอง และเกียรติยศ ทำให้เธอตัดสินใจออกจากบ้านไปยังกรุงเทพฯ และมีหนุ่ม ๆ เข้ามาติดพันตัวเธอมากมาย ซึ่งทั้งหมดล้วนแต่ถูกเธอหลอกใช้เพื่อเป็นบันไดไปถึงจุดหมาย

วัยสวิง

สอบฉาย:

เสาร์ที่ 11 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

พฤหัสบดีที่ 23 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

2523 / กำกับโดย ชนะ คราประยูร / สร้างโดย ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น / นำแสดงโดย จารุณี สุขสวัสดิ์, จตุพล ภูอภิรมย์, นิภาพร นงนุช / 130 นาที

เรื่องราวของ นุช สาวจอมแก่นจากพัทยา ที่เข้าไปพัวพันกับครอบครัวใหญ่ในกรุงเทพฯ หลังพบว่าพวกเขาคือญาติฝ่ายพ่อของหลานชายตนเอง การมาถึงของเธอนำมาซึ่งเรื่องวุ่นวายสารพัดขณะเดียวกัน พัลลภ ชายหนุ่มของตระกูลนี้ ก็เริ่มตกหลุมรักเธอทีละน้อย

เงินปากผี

สอบฉาย:

ศุกร์ที่ 17 กรกฎาคม
เวลา 15.30 น.

อาทิตย์ที่ 19 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

2524 / กำกับโดย ชนะ คราประยูร / สร้างโดย ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น / นำแสดงโดย จตุพล ภูอภิรมย์, เนาวรัตน์ ยุกตะนันท์, นิภาพร นงนุช / 130 นาที

ณ หมู่บ้านเขานกเลี้ยง ซึ่งลึกลับเป็นสปีทเธอร์ประจำหมู่บ้าน เขามีลูกสามคน คือ มนต์ เหล่า และหลอ วันหนึ่งหลอได้ชวน เขี้ยวและปุย เพื่อนของเขาไปขุดศพหาเงินปากผีมาซื้อขนม แม้คืนนั้นพวกเขาจะได้เงินมากมาย แต่กลับกลายเป็นจุดเริ่มต้นความหายนะที่มาสู่พวกเขาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

เหยื่อ?

สอบฉาย:

พุธที่ 22 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

เสาร์ที่ 25 กรกฎาคม
เวลา 15.30 น.

2530 / กำกับโดย ชนะ คราประยูร / สร้างโดย ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น / นำแสดงโดย จินตหรา สุขพัฒน์, รณฤทธิ์ชัย / 111 นาที

เรื่องราวของครอบครัวที่มีพ่อกับแม่เป็นพนักงานบริษัท และไม่ค่อยมีเวลาให้ลูกชาย จึงซื้อเครื่องเล่นวิดีโอมาให้เพื่อไม่ให้ลูกออกไปมั่วสุม แต่ความอยากรู้อยากเห็นในสื่อใหม่ ๆ ประกอบกับการอยู่บ้านลำพังกับ สาย สาวใช้ประจำบ้าน กลายเป็นจุดเปลี่ยนให้เด็ก ๆ ก้าวเข้าไปสู่ด้านมืดในจิตใจ

First Films Forward เรื่องแรก จากรุ่นสู่รุ่น

ไม่มีใครทำหนังคนไหนเติบโตขึ้นโดยไม่มีรากฐาน จุดเริ่มต้นของผู้กำกับภาพยนตร์แต่ละคนนั้นล้วนต่อยอดมาจากผลงานของผู้คนรุ่นก่อนหน้าทั้งสิ้น เช่นเดียวกับศิลปินวิทยากรอื่น ๆ ที่สร้างสรรค์และพัฒนาขึ้นได้จากการส่งต่อและรับมาของคนแต่ละรุ่น

โปรแกรมภาพยนตร์ไทยประจำเดือนสิงหาคม หอภาพยนตร์ได้ลองวาดภาพให้เห็นเส้นทางอันเชื่อมต่อของคนทำหนังส่วนหนึ่งในประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทย ผ่านผลงานเรื่องแรกของพวกเขา เริ่มต้นจาก รัตน์ เปสตันยี คนทำหนังผู้ต่อสู้เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมหนังไทย และเสียชีวิตภายหลังการเรียกร้องให้รัฐบาลสนับสนุน เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2513 งานกำกับเรื่องแรกของรัตน์คือ *ตุ๊กตาจำ* (2494) หนังเล็ก ๆ พากย์สด ที่เขาทดลองถ่ายทำด้วยฟิล์ม 16 มม. ก่อนจะลงทุนสร้างผลงานเรื่องถัดไปคือ *สันติ-วิมาน* (2497) หนังเสียงฟิล์ม 35 มม. มาตรฐานสากล ซึ่งกลายเป็นตำนาน

หนึ่งในทีมงานสำคัญของ *สันติ-วิมาน* คือ วิจิตร คุณาวุฒิ ผู้ที่ในขณะนั้นเป็นนักเขียนนิตยสารพิมพ์ และเริ่มมาฝึกหัดเขียนบทภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นครั้งแรก ต่อมาเขาได้กลายเป็นคนทำหนังชั้นครูในนาม “คุณาวุฒิ” โดยโปรแกรมนี้นำผลงานเรื่อง *มือโจร* (2504) มาจัดฉาย แม้จะไม่ใช่หนังเรื่องแรกที่เขากำกับ แต่เป็นเรื่องแรกที่เขาลงทุนสร้างเอง และยังได้รับรางวัลตุ๊กตาทองครั้งแรก เป็นใบเบิกทางไปสู่ฉายา “เศรษฐีตุ๊กตาทอง” ในเวลาต่อมา

จากคุณาวุฒิ ลากเส้นต่อมาถึง เชิด ทรงศรี อีกหนึ่งผู้กำกับที่มาจากวงการนักเขียน เชิดนับถือคุณาวุฒิเป็นครูด้านภาพยนตร์ เมื่อตัดสินใจกำกับภาพยนตร์เรื่องแรกคือ *โนห์รา* (2509) เขาจึงเชิญคุณาวุฒิมาร่วมประเดิมเปิดกล้อง ก่อนที่เชิดจะได้รับการยกย่องว่าเป็นหนึ่งในผู้กำกับหนังไทยที่ยิ่งใหญ่ที่สุด จากงานชิ้นเอกเรื่อง *แผลเก่า* (2520)

ในช่วงเวลาที่สร้าง *แผลเก่า* นั้น เชิดมีผู้ช่วยผู้กำกับคือ ยุทธนา มุกดาสนิท คนหนุ่มไฟแรงผู้ปรารถนาจะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้แก่วงการหนังไทย หลังร่วมงานกับเชิด เขาได้รับโอกาสให้กำกับภาพยนตร์เรื่องแรกคือ *เทพธิดาบาร์ 21* (2521) หนังเพลงที่ทั้งแปลกใหม่และสะท้อนสังคม ซึ่งทำให้เขาได้รับการยอมรับจากบรรดานักวิจารณ์ในทันที

จาก *เทพธิดาบาร์ 21* ปิดท้ายด้วย *รักแรกอุ้ม* (2531) ผลงานเรื่องแรกของ สมจริง ศรีสุภาพ หรือ คิง ผู้กำกับที่เรียนด้านภาพยนตร์มาโดยตรง และเริ่มต้นเส้นทางหลังจบการศึกษาด้วยการเป็นผู้ช่วยผู้กำกับของยุทธนาในเรื่อง *ผีเสื้อและดอกไม้* (2528) กลายเป็นแหล่งวิชาให้เขาได้ตักตวงความรู้และประสบการณ์ จนก้าวขึ้นมาเป็นคนทำหนังไทยที่โดดเด่นที่สุดคนหนึ่งของยุค

ผลงานทั้งห้าในโปรแกรมนี้อาจไม่ได้เป็นเพียง “หนังเรื่องแรก” ของผู้กำกับแต่ละคน หากยังเป็นร่องรอยของการทำงานและการเรียนรู้ที่ไหลสืบทอดกันมาเป็นสายธารของคนทำหนังไทยจากรุ่นสู่รุ่น

โนห์รา

2509 / กำกับโดย เชิด ทรงศรี / สร้างโดย เชิดไชย ภาพยนตร์ / นำแสดงโดย สมบัติ เมทะนี, รัตนาภรณ์ อินทรกำแหง, พิศมัย วิไลศักดิ์, ทม วิศวาชาติ / 109 นาที

รอบฉาย:
พุธที่ 5 สิงหาคม เวลา 13.00 น.
พฤหัสบดีที่ 27 สิงหาคม เวลา 13.00 น.

ทิว ทองเต็ม โนราหนุ่มมีความรักกับพิมพ์ แต่เอกกลับตกเป็นของขุนอรรณกรคดี และตัดใจจากทิวมาอยู่กรุงเทพฯ โดยไม่ได้บอกว่าตั้งท้องกับเขา ต่อมาพิมพ์ได้เลี้ยงดูลูกสาวที่ตั้งชื่อว่า โนห์รา จนเติบโตใหญ่ เมื่อทราบความจริง ทิวจึงเข้ามาตามหา และได้พบโนห์รา ร้ายร้ายบนเวที

เทพธิดาบาร์ 21

รอบฉาย:
พุธที่ 5 สิงหาคม เวลา 15.30 น.
พุธที่ 12 สิงหาคม เวลา 15.30 น.

2521 / กำกับโดย ยุทธนา มุกดาสนิท / สร้างโดย ไพบูลย์ โปรดกชื่น / นำแสดงโดย จันทรา ชัยนาม, ไกรลาส เกียรติเกรียง, สุเชาว์ พงษ์วิไล / 129 นาที

ลินดา เป็นสาวประจำ “บาร์ 21” ผู้ผิดหวังในความรัก และบังเอิญเข้าไปพัวพันกับเหตุการณ์ฆาตกรรมบนรถไฟ โดยมี สิงห์หนุ่มบ้านนอกที่เดินทางมาหางานทำในกรุงเทพฯ เป็นผู้ช่วยเหลือ ต่อมาเธอได้พบกับทง ชายหนุ่มแสนดีและร่ำรวย ผู้หาทางใกล้ชิดกับเธอโดยมีผลประโยชน์แอบแฝงที่เธอไม่ทันล่วงรู้

มือโจร

รอบฉาย:
พฤหัสบดีที่ 6 สิงหาคม เวลา 13.00 น.
เสาร์ที่ 8 สิงหาคม เวลา 13.00 น.

2504 / กำกับโดย คุณาวุฒิ / สร้างโดย แหลมทอง ภาพยนตร์ / นำแสดงโดย อุดลย์ ดุลยรัตน์, ประจวบ ฤกษ์ยามดี, เขียวลักษณ์ มณีเดช / 95 นาที

แสงโสม ต้องหลบหนีความผิดไปอยู่ที่เหมืองแร่เขาอิมคริม และบังเอิญพบกับหมอนพพรนายแพทย์ประจำเหมืองคนใหม่ที่จะเดินทางไปพร้อมกัน แต่ระหว่างทางทั้งคู่กลับถูกเสี่ยวอด บุกออกมาจับกุมตัว เพื่อหวังให้หมอนพพรไปรักษาภรรยาที่กำลังป่วยหนักของตน

รักแสบอุ้ม

รอบฉาย:

พฤษภาคมที่ 6 สิงหาคม
เวลา 15.30 น.
พฤษภาคมที่ 12 สิงหาคม
เวลา 13.00 น.

2531 / กำกับโดย สมจริง ศรีสุภาพ / สร้างโดย ไท เอ็นเตอร์เทนเมนต์ / นำแสดงโดย ขจรศักดิ์ รัตนนิสสัย, จันทร์จิรา จูแจ้ง, ด.ญ.ธรรมรักษ์ ตันติรักษ์ / 100 นาที

ภาพยนตร์ที่ดัดแปลงจากบทประพันธ์ เรื่อง “ถึงเจ้าวายร้ายตัวน้อย” ของ วดีลดา เพียงศิริ เล่าเรื่องราวของคู่รักหนุ่มสาวที่ตกลงปลงใจอยู่ร่วมกัน แต่ชีวิตของพวกเขาต้องเปลี่ยนไปเมื่อต้องเผชิญหน้ากับอุปสรรคในการเลี้ยงดูลูกน้อยที่เพิ่งลืมตาูโลก

ตุ๊กตาเจ้า

รอบฉาย:

เสาร์ที่ 8 สิงหาคม
เวลา 15.30 น.
พฤษภาคมที่ 27 สิงหาคม
เวลา 15.30 น.

2494 / กำกับโดย รัตน์ เปสตันยี / สร้างโดย อัคริน ภาพยนตร์ / นำแสดงโดย สมพงษ์ พงษ์มิตร, อรสา อิศรางกูร ณ อยุธยา, ธร ประทีปแสน / 76 นาที

ผลงานหนัง 16 มม. ของ รัตน์ เปสตันยี ที่หอภาพยนตร์นำฟิล์มมาสแกนและพากย์เสียงใหม่ เรื่องราวของ ตุ๊กตาที่ถูกเก็บมาเลี้ยงดูโดย โจ้และธ ตั้งแต่เด็ก พวกเขาต้องลักเล็กขโมยน้อยเพื่อประทังชีวิต วันหนึ่งขณะที่ธ กำลังเข้าไปในบ้านของหญิงสาวที่ตนถูกใจ เขากลับเจอรูปตุ๊กตา และพบว่าเด็กน้อยเป็นลูกสาวของบ้านหลังนี้

● วันอาทิตย์ที่ 5 กรกฎาคม 2569

ทึ่ง! หนังสือ x Cinema Lecture: Code Unknown

ณ กรุงปารีสมหานครแห่งความพลุกพล่าน ลูกกระดากที่ถูกขยำทิ้งหนึ่งก้อน เสียงคำทอ และการเผชิญหน้าบนท้องถนน นี่คือจุดเริ่มต้นที่ร้อยเรียงชีวิตของคนแปลกหน้าให้มาปะทะกันในชั่วเสี้ยววินาที ก่อนที่ทุกอย่างจะแตกสลายและแยกย้ายไปตามเส้นทางของตนเอง

ภาพยนตร์เรื่อง *Code Unknown* (2543) ผลงานกำกับของปรมาจารย์ชาวออสเตรีย มิคาเอล ฮาเนอเคอ (Michael Haneke) เปรียบเสมือนกระจกเงาบานใหญ่ที่สะท้อนความร้าวรานของสังคมร่วมสมัย หนังสือผู้ชมไปสำรวจความไร้ความสามารถของมนุษย์ในการทำความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ไม่ว่าจะมียุโรปสรรคทางภาษาชนชั้น สีผิว หรือแม้กระทั่งกำแพงแห่งความเฉยชาและอคติที่ตั้งตระหง่านอยู่ในใจ พร้อมตั้งคำถามอันทรงพลังว่า ในยุคโลกาภิวัตน์ที่เราเชื่อมต่อกันได้ง่ายดายที่สุด เรากลับมี “รหัส” ที่ใช้เพื่อทำความเข้าใจกันและกันน้อยลงหรือไม่

ความโดดเด่นของภาพยนตร์เรื่องนี้คือ โครงสร้างการเล่าเรื่องแบบแยกส่วน ซึ่งจำลองภาพชีวิตจริงที่ไม่ได้มีจุดเริ่มต้นและจุดจบอันสมบูรณ์แบบ ผู้ชมจะได้เห็นเพียงเศษเสี้ยวชีวิตของหลากหลายตัวละคร ทั้งนักแสดงหญิง ช่างภาพสงคราม ผู้อพยพชาวโรมาเนีย และชายหนุ่มแอฟริกัน-ฝรั่งเศส หนังสือไม่ได้มอบคำตอบที่แน่ชัดต่อเหตุการณ์ใดๆ ทว่ากลับเชิญชวนให้เราค้นหาเศษเสี้ยวเหล่านี้ไปขบคิดและประกอบสร้างความหมายขึ้นใหม่ด้วยตัวเอง

นอกจากนี้ภาษาภาพยนตร์ที่ฮาเนอเคอเลือกใช้ยังท้าทายผู้ชมอย่างยิ่ง ด้วยเทคนิค long take ที่ปราศจากการตัดต่อในแต่ละฉาก ผสานกับการใช้จอคำค้นระหว่างฉากแทนการเชื่อมต่อแบบปกติหนังดำเนินไปโดยปราศจากการขึ้นนำ ไม่มีแม้กระทั่งดนตรีประกอบเพื่อบีบคั้นอารมณ์ แต่กลับนำเสนอความสมจริงอันเย็นชาผ่านกล้อง

ที่ตั้งนิ่ง จับจ้องพฤติกรรมของตัวละครอย่างเป็นกลาง บังคับให้ผู้ชมสวมบทบาทเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ที่ไม่อาจหลบสายตาจากความอึดอัดตรงหน้าได้

Code Unknown อาจไม่ใช่ภาพยนตร์ที่มอบคำตอบสำเร็จรูปหรือจบลงด้วยความรู้สึกอึมเศร้าใจ แต่นี่คือประสบการณ์ทางภาพยนตร์ที่ทรงพลัง ครอบงำจิตใจ และจะติดค้างอยู่ในความคิดไปอีกแสนนาน ยิ่งในยุคปัจจุบันที่สังคมเต็มไปด้วยความแปลกแยกและการแบ่งขั้ว ผลงานชิ้นนี้ยิ่งพิสูจน์ให้เห็นว่าวิสัยทัศน์ของ มิคาเอล ฮาเนอเคอ นั้นล้ำหน้าและแม่นยำเพียงใด

มาร่วมถอดรหัสความสลับซับซ้อนของมนุษย์ และสัมผัสประสบการณ์ทางภาพยนตร์อันล้ำลึกนี้ด้วยกัน พร้อมร่วมฟังการบรรยายพิเศษเพื่อเจาะลึกมุมมองของภาพยนตร์โดย ราลิกเกต์ สุขกาล ผู้กำกับและนักออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ไทย ผู้สนใจงานด้านวิชาการในภาพยนตร์ของฮาเนอเคอ ในกิจกรรม **“ทึ่ง! หนังสือ x Cinema Lecture: Code Unknown”** วันอาทิตย์ที่ 5 กรกฎาคม 2569 ตั้งแต่เวลา 14.00 น. เป็นต้นไป ณ โรงภาพยนตร์ศาลาศินีมา หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม

โปรแกรมภาพยนตร์โลก

ภาพยนตร์เยอรมัน สนับสนุนโดย สถาบันเกอเธ่ ประเทศไทย

Das letzte Tabu (The Last Taboo) [E]

รอบฉาย:

ศุกร์ที่ 3 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

อาทิตย์ที่ 12 กรกฎาคม
เวลา 15.30 น.

2568 / กำกับโดย Manfred Oldenburg / 95 นาที
(ภาษาเยอรมัน คำบรรยายภาษาอังกฤษ)

ภาพยนตร์สารคดีที่จะพาไปเจาะลึกความเจ็บงันรอบตัวกลุ่มคนรักเพศเดียวกันในวงการฟุตบอลอาชีพชายผ่านมุมมองของ โรมัส ฮิตเชิลสเปอร์เกอร์, คอลลิน มาร์ติน และ มาร์คัส อูร์บัน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความกล้าหาญในการลุกขึ้นมาเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงท่ามกลางโลกกีฬาที่ถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมความเป็นชายอันเข้มข้น

Zwei zu eins (Two to One) [E]

รอบฉาย:

ศุกร์ที่ 7 สิงหาคม
เวลา 13.00 น.

พุธที่ 26 สิงหาคม
เวลา 13.00 น.

2567 / กำกับโดย Natja Brunckhorst / นำแสดงโดย Sandra Hüller, Max Riemelt, Ronald Zehrfeld / 116 นาที (ภาษาเยอรมัน คำบรรยายภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

มาราน โรเบิร์ต และโพลเกอร์ บังเอิญพบเงินเยอรมันตะวันออกจำนวนมหาศาลที่ถูกซ่อนไว้ พวกเขาจึงร่วมมือกันใช้ไหวพริบพลิกแพลงธนบัตรที่กำลังจะไร้ค่าให้กลายเป็นสินค้ามีราคา เพื่อรับมือกับการเข้ามาของโลกทุนนิยม จากจุดเริ่มต้นของแผนการสุดระห่ำกลายเป็นฤดูร้อนที่จะเปลี่ยนชีวิตของพวกเขาไปตลอดกาล

ภาพยนตร์สเปน

สนับสนุนโดย สถานเอกอัครราชทูตสเปนประจำประเทศไทย

La buena estrella (Lucky Star) [E]

รอบฉาย:

พฤหัสบดีที่ 16 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

อาทิตย์ที่ 26 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

2540 / กำกับโดย Ricardo Franco / นำแสดงโดย Antonio Resines, Maribel Verdú, Jordi Mollà / 110 นาที (ภาษาสเปน คำบรรยายภาษาอังกฤษ)

ภาพยนตร์ที่ดัดแปลงจากเรื่องจริงเรื่องราวของ ราฟาเอล คนชายเนื้อที่ยื่นมือเข้าช่วยเหลือ มารีนา หญิงสาวที่กำลังถูกแดเนียล แฟนหนุ่มทำร้าย ด้วยความสงสารเขาจึงพาเธอมาหลบภัยที่บ้าน และช่วยดูแลลูกสาวของเธอหลังลี้มตาตุโลก ชีวิตใหม่ของพวกเขากำลังดำเนินไปด้วยดีจนกระทั่งแดเนียลหวนกลับเข้ามาในชีวิตของเธอ

La Caja 507 (Box 507) [E]

รอบฉาย:

พฤหัสบดีที่ 13 สิงหาคม
เวลา 13.00 น.

พฤหัสบดีที่ 20 สิงหาคม
เวลา 13.00 น.

2545 / กำกับโดย Enrique Urbizu / นำแสดงโดย Antonio Resines, Jose Coronado, Goya Toledo, Dafne Fernández / 112 นาที (ภาษาสเปน คำบรรยายภาษาอังกฤษ)

โม่เดสโต ปาร์โดส ผู้จัดการธนาคารที่สูญเสียลูกสาวจากเหตุไฟป่า เจ็ดปีต่อมาธนาคารของเขาถูกปล้น เอกสารในตู้เซฟหมายเลข 507 หายไป ซ้ำร้ายภรรยายังถูกทำร้ายสาหัส ทว่าวิกฤตครั้งนี้ทำให้เขาพบเอกสารลับที่เปิดโปงว่าไฟป่าครั้งนั้นไม่ใช่เรื่องบังเอิญ มหาภัยการแก๊งค์ของเขาจึงเริ่มต้นขึ้น

ภาพยนตร์ฝรั่งเศส

สนับสนุนโดย สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย, สถาบันฝรั่งเศสประจำประเทศไทย

Une part manquante (A Missing Part) [E]

รอบฉาย:

เสาร์ที่ 12 กรกฎาคม
เวลา 13.00 น.

พฤหัสบดีที่ 16 กรกฎาคม
เวลา 15.30 น.

2567 / กำกับโดย Guillaume Senez / นำแสดงโดย Romain Duris, Judith Chemla, Mei Cirne-Masaki / 98 นาที (ภาษาฝรั่งเศส คำบรรยายภาษาอังกฤษ)

ทุก ๆ วันเจย์จะขับรถแท็กซี่ตระเวนไปทั่วโตเกียวเพื่อตามหา ลิลี ลูกสาวที่เขาไม่เคยได้รับสิทธิ์เลี้ยงดูตลอด 9 ปีที่แยกทางกับภรรยา เมื่อหมัดหวังจะได้พบหน้า เขาจึงเตรียมตัวย้ายกลับฝรั่งเศส ทว่าจู่ ๆ ลิลีก็ก้าวขึ้นมาบนรถของเขาโดยที่เธอจำเขาไม่ได้เลย

Le Beau Serge (Bitter Reunion) [E]

รอบฉาย:

ศุกร์ที่ 7 สิงหาคม
เวลา 15.30 น.

พฤหัสบดีที่ 20 สิงหาคม
เวลา 15.30 น.

2501 / กำกับโดย Claude Chabrol / นำแสดงโดย Gérard Blain, Jean-Claude Brialy, Michèle Mérizit / 98 นาที (ภาษาฝรั่งเศส คำบรรยายภาษาอังกฤษ)

ภาพยนตร์ที่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นผลงานชิ้นแรกของกลุ่มเฟรนช์นิวเวฟ ถ่ายทอดเรื่องราวของ ฟร็องซัวส์ นักศึกษาในกรุงปารีสที่เดินทางกลับบ้านในวัยเด็ก เขาพบว่า แซร์จ เพื่อนสนิท กลายเป็นคนติดเหล้าจนเสียผู้เสียคน ฟร็องซัวส์จึงมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือเพื่อนคนนี้ให้ได้ ไม่ว่าจะต้องใช้วิธีใดก็ตาม

First Love

ฟิล์ม 16 มม.

อบฉาย:

ศุกร์ที่ 3 กรกฎาคม เวลา 15.30 น.

อาทิตย์ที่ 26 กรกฎาคม เวลา 15.30 น.

2543 / กำกับโดย SHINOHARA Tetsuo / นำแสดงโดย TANAKA Rena, HARADA Mieko, HIRATA Mitsuru / 113 นาที (ภาษาญี่ปุ่น คำบรรยายภาษาไทย)

ซาโตกะ ไอตะ เด็กสาววัย 17 ปี ต้องเผชิญกับความสัมพันธ์ในบ้านอันย่ำแย่ หลังจากแม่ล้มป่วยด้วยโรคมะเร็ง วันหนึ่งเธอได้พบจดหมายที่แม่เขียนถึง “รักครั้งแรก” แต่ยังไม่ได้อ่าน เพื่อเติมเต็มความหวังและทำความเข้าใจความปรารถนาของแม่ให้เป็นจริง ซาโตกะจึงตัดสินใจออกตามหารักครั้งแรกคนนั้นด้วยตัวเอง

August in the Water

ฟิล์ม 16 มม.

อบฉาย:

พฤหัสบดีที่ 13 สิงหาคม เวลา 15.30 น.

พุธที่ 26 สิงหาคม เวลา 15.30 น.

2538 / กำกับโดย SOGO Ishii / นำแสดงโดย KOMINE Rena, AOKI Shinsuke, MATSUO Reiko / 117 นาที (ภาษาญี่ปุ่น คำบรรยายภาษาไทย)

หลังจากอุบัติเหตุสองลูกฟุ้งชนเมืองฟูกุโอกะ โลกก็เผชิญภัยแล้งครั้งใหญ่ที่คร่าชีวิตผู้คนและเปลี่ยนร่างพวกเขาให้กลายเป็นหินท่ามกลางวิกฤตนั้น ฮาซูกิ อิชิมิ นักกีฬากระโดดน้ำ กลับตื่นขึ้นมาพร้อมพลังเหนือธรรมชาติที่ทำให้กลายเป็นผู้หยั่งรู้แห่งจักรวาลและล่วงรู้ความจริงว่า “โรคกลายเป็นหิน” แท้จริงแล้วคือสัญญาณที่พามนุษยชาติกลับคืนสู่จุดเริ่มต้น

ดูหนังกับ ประวัติศาสตร์ แต่งอักษร: 100 ปี มาริลิน มอนโร

มาริลิน มอนโร (1 มิถุนายน 2469 - 4 สิงหาคม 2505) ถือเป็นดาราที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งของยุคสมัย และยังคงเป็นที่จดจำมาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าเธอจะเสียชีวิตไปนานกว่า 60 ปี และโลดแล่นอยู่บนจอภาพยนตร์เพียง 15 ปีเท่านั้น

หากยังมีชีวิตอยู่ มาริลิน มอนโร จะมีอายุครบ 100 ปี ในปีนี้ เนื่องในวาระดังกล่าว กิจกรรมดูหนังกับ ประวัติศาสตร์ แต่งอักษร ขอชวนชมผลงานการแสดงภาพยนตร์ของเธอ เรื่อง *Gentlemen Prefer Blondes* พร้อมพูดคุยแลกเปลี่ยนความทรงจำและความรู้สึกถึงซูเปอร์สตาร์สาวผมบลอนด์ ผู้ที่มีทั้งภาพลักษณ์เซ็กซี่เจ้าเสน่ห์ และเป็นอมตะในใจผู้ชม

Gentlemen Prefer Blondes

2496 / กำกับโดย Howard Hawks / นำแสดงโดย Marilyn Monroe, Jane Russell, Charles Coburn / 91 นาที (ภาษาอังกฤษ คำบรรยายภาษาไทย)

ภาพยนตร์ตลกสนุกสนานพร้อมเพลงไพเราะสุดคลาสสิก “Diamonds are a Girl’s Best Friend” ที่ได้ มาริลิน มอนโร มารับบทลอเรล ลี นักเดินสาวสวยที่เดินทางไปปารีสกับ โดโรธี เพื่อนสนิท ทั้งคู่ถูกติดตามโดย มาร์โลน นักสืบเอกชนผู้ยากจน ซึ่งถูกว่าจ้างโดยพ่อของ กัส เอสมอนด์ เศรษฐีที่ลอเรลโหมั้นหมายด้วย เพราะเขาเชื่อว่าเธอตั้งใจจะปกปิดลูกชายของตน

อบฉาย:

ศุกร์ที่ 28 สิงหาคม 2569 เวลา 14.00 น.

+ สนทนากับนักวิจารณ์ประวัติวิทยุ แต่งอักษร

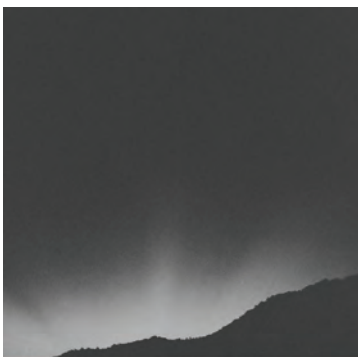
เทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ นิมิตวิกาลในกรุงเทพ ครั้งที่ 12

Wildtype ร่วมกับหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ขอเชิญมาร่วมทำทนายประสบการณ์การรับชมภาพยนตร์ กับผลงานหลากหลายรูปแบบและเนื้อหาจากทั่วโลกใน 12th International Festival Signes de Nuit in Bangkok หรือเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ นิมิตวิกาลในกรุงเทพ ครั้งที่ 12

Signes de Nuit เริ่มต้นขึ้นในยามรัตติกาลของกรุงปารีสเมื่อปี 2546 ก่อตั้งและดำเนินการ

โดย Dieter Wiczorek ก่อนจะเดินทางมาพบผู้ชมในเมืองไทยอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2558 นี้เป็นเทศกาลซึ่งฉายทั้งหนังทดลองหนังสารคดีไปจนถึงหนังเล่าเรื่อง โดยมุ่งทดสอบภาษาของภาพและเสียงแบบใหม่ หากในเวลาเดียวกันก็สนใจปัญหาปัจจุบันและสถานการณ์ในสังคมขณะนั้น

Signes de Nuit Bangkok ครั้งที่ 12 จะจัดขึ้นที่โรงหนังช้างแดง หอภาพยนตร์ เต็มอิ่มสองสุดสัปดาห์ 14-16 และ 21-23 สิงหาคม 2569

14-16 / 21-23 AUGUST 2026 THAI FILM ARCHIVE

www.signesdenuit.org หรือ 12th Signes de Nuit Bangkok

โรงหนังนางเลิ้ง

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) และมูลนิธิหนังไทย ขอเชิญมาสัมผัสบรรยากาศของโรงหนังนางเลิ้ง หรือ “ศาลาเฉลิมธานี” โรงหนังไม้ที่มีอายุเก่าแก่ยืนยาวมากกว่าศตวรรษ ด้วยโปรแกรมภาพยนตร์ประจำเดือนกรกฎาคมและสิงหาคมนี้

บันเทิงหนังไทย

พบกับตำนานภาพยนตร์ไทยในความทรงจำไล่เรียงไปตั้งแต่ทศวรรษ 2500 จนถึง 2540 ที่จะยกขบวนมาให้ชมกันแบบเต็มอิ่ม 5 เรื่อง 5 วัน ต้อนรับวันหยุดยาวช่วงปลายเดือนกรกฎาคม

อังคารที่ 28 กรกฎาคม

เรือนแพ (2504 / 117 นาที)

อมตะหนังไทยเรื่องยิ่งใหญ่ ว่าด้วยโศกนาฏกรรมความรักซึ่งถูกบีบคั้นด้วยมิตรภาพ ผลงานชิ้นเอกของอัศวินภาพยนตร์ ที่นำดาราร้องกงมาประชันบทบาทกับนักแสดงไทย เปิดรายการฉายด้วยภาพยนตร์ข่าวพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการภาพยนตร์ เรือนแพ เมื่อปี 2504

พุธที่ 29 กรกฎาคม

โถง (2513 / 137 นาที)

เรื่องราวของเด็กวัดที่เข้าไปเรียนในเมืองหลวงและพบกับความรักผลงานกำกับเรื่องแรกของเป๊ยกโปสเตอร์ ผู้ปฏิวัติวงการในฐานะ “คลื่นลูกใหม่” ด้วยแนวทางนำเสนอใหม่ ๆ ทั้งการเล่าเรื่องเทคนิคถ่ายทำดนตรีและการพลิกบทบาทนักแสดง

พฤหัสบดีที่ 30 กรกฎาคม

วันเพ็ญ (2521 / 120 นาที)

หนังไทยหาดูยากที่เพิ่งสแกนภาพใหม่จากฟิล์มในคลังอนุรักษ์ เพื่อต้อนรับนางเอก นิภาพร นงนุช ดวงดาวประจำลานดาราราชของหอภาพยนตร์ในเดือนนี้ ผลงานริเริ่มโดย หม่อมเจ้าวิจิตรดิพัทธ์ ยุคล จากต้นฉบับปี 2481 ของ “เสด็จพระองค์ชายใหญ่” ที่หายสาบสูญ ว่าด้วยนักประพันธ์หนุ่มที่นำเด็กสาวจากทางใต้มาซบเลี้ยง

ศุกร์ที่ 31 กรกฎาคม

โลกทั้งใบในนายคนเดียว (2538 / 110 นาที)

หนังวัยรุ่นระดับปรากฏการณ์แห่งยุค 90 ที่โด่งดังไปทั่วประเทศ ทั้งนักแสดงและบทเพลงประกอบภาพยนตร์ เล่าเรื่องราวของสองหนุ่มพี่น้องที่หลงรักผู้หญิงคนเดียวกัน และเข้าไปพัวพันกับแก๊งอันธพาล

เสาร์ที่ 1 สิงหาคม

2499 อันธพาลครองเมือง (2540 / 105 นาที)

ผลงานระดับหมุดหมายสำคัญที่เปลี่ยนโฉมหน้าวงการหนังไทย ว่าด้วยเรื่องราวของ แดง ไบเล่, ปูระเบิดขวด, ด่าเอสโซ่, แหลมสิงห์และเป๊ยกวิสุทธิกษัตริย์ กลุ่มนักเลงวัยรุ่นชื่อดังที่ถูกหมายหัวจากตำรวจและแก๊งอันธพาลอื่น ๆ

เอลวิสรำลึก

โปรแกรมภาพยนตร์ในวาระครบรอบการจากไปของ “ราชาแห่งร็อกแอนด์โรล” เอลวิส เพรสลีย์ (8 มกราคม 2478 - 16 สิงหาคม 2520) ซูเปอร์สตาร์ผู้เป็นที่คลั่งไคล้ของคนทั่วโลก และมีแฟนคลับในเมืองไทยอย่างเหนียวแน่น

เสาร์ที่ 15 สิงหาคม

Elvis (2565 / 160 นาที)

ภาพยนตร์ชีวประวัติที่พาไปสำรวจชีวิตและดนตรีของ เอลวิส เพรสลีย์ ตั้งแต่เริ่มมีชื่อเสียงโด่งดังไปจนถึงตอนที่มิมีแฟนคลับล้นหลามอย่างไม่เคยมีมาก่อน ได้รับเสียงชื่นชมจากนักวิจารณ์และได้เข้าชิงถึง 8 รางวัลออสการ์

สนับสนุนโดย Warner Bros. Pictures

อาทิตย์ที่ 16 สิงหาคม

Blue Hawaii (2504 / 102 นาที)

หนึ่งในภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จที่สุดในชีวิตการแสดงของ เอลวิส เพรสลีย์ ในบทบาททหารหนุ่มที่เพิ่งปลดประจำการและเดินทางกลับมายังบ้านเกิดที่ฮาวาย และเป็นจุดกำเนิดของเพลงฮิตตลอดกาล “Can't Help Falling in Love”

สนับสนุนโดย แอบโซลูท เอ็นที

ภาพยนตร์เริ่มฉายเวลา 16.00 น. ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการชม (เปิดให้รับบัตรเวลา 15.00 น.)

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ร่วมงาน

- มีเก้าอี้จัดเตรียมไว้รองรับผู้ชมจำนวน 250 ที่นั่ง หอภาพยนตร์ขอสงวนสิทธิ์ในการปิดรับผู้เข้าชมเมื่อกำลังเต็มแล้ว
- ภายในโรงไม่มีเครื่องปรับอากาศ แนะนำให้เตรียมพัดหรือพัดลมพกพาเพื่อคลายความร้อน
- ไม่มีพื้นที่จอดรถ แนะนำให้ใช้บริการรถสาธารณะในการเดินทาง

โปรแกรมเดือนกรกฎาคม

Screening Programme | July 2026

อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
			1	2	3	4
			13.00 น. ดลร้องไห้ 15.30 น. พ่อกระดังทอง	13.00 น. ทางโค้ง 15.30 น. วันนั้นคงมาถึง	13.00 น. The Last Taboo 15.30 น. First Love	13.00 น. กว่าจจะรู้เตียงสา 15.30 น. ทองประกายแสด
5	6	7	8	9	10	11
14.00 น. กิ่ง! หนังสืโลก x Cinema Lecture: Code Unknown			13.00 น. ทางโค้ง 15.30 น. กว่าจจะรู้เตียงสา	13.00 น. ดอกไม้ร่วงที่แม่ริม 15.30 น. พ่อกระดังทอง	13.00 น. แม่เลือกเกิดได้ 15.30 น. ทองประกายแสด	13.00 น. วัลย์สริง 15.30 น. วันนั้นคงมาถึง
12	13	14	15	16	17	18
13.00 น. A Missing Part 15.30 น. The Last Taboo			13.00 น. ดอกไม้ร่วงที่แม่ริม 15.30 น. ดลร้องไห้	13.00 น. Lucky Star 15.30 น. A Missing Part	13.00 น. วัลย์ตกระ 15.30 น. เงินปากผี	13.00 น. ไร่เสนาหา ลานดารารัศมิภพ นงนุช + สมนกกับชนะ คราประยูร
19	20	21	22	23	24	25
13.00 น. เงินปากผี 15.30 น. วันเพ็ญ			13.00 น. เขี้ยว? 15.30 น. แม่เลือกเกิดได้	13.00 น. วัลย์สริง 15.30 น. ไร่เสนาหา	12.00 น. Noble Art 13.30 น. The Assembly 15.30 น. Masterclass on Sound	13.00 น. วัลย์ตกระ 15.30 น. เขี้ยว?
26	27	28	29	30	31	
13.00 น. Lucky Star 15.30 น. First Love		16.00 น. เรือนแพ ณ โรงหนังนางเลิ้ง	16.00 น. โทษ ณ โรงหนังนางเลิ้ง	16.00 น. วันเพ็ญ ณ โรงหนังนางเลิ้ง	16.00 น. โลกกึ่งใบให้นายคนเดียว ณ โรงหนังนางเลิ้ง	

* โปรแกรมโรงหนังนางเลิ้ง วันที่ 28 ก.ค. - 1 ส.ค. ไม่มีรอบฉายที่หอภาพยนตร์

โปรแกรมเดือนสิงหาคม

Screening Programme | August 2026

อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	
						1	
						16.00 น. 2499 อันธพาลครองเมือง ณ โรงหนังนางเลิ้ง	
	2	3	4	5	6	7	
	13.00 น. รักข้ามขอบฟ้า 14.00 น. เสนอ รักข้ามขอบฟ้า เสน่ห์ลลองเวหา 15.30 น. จูเนททอง			13.00 น. โบทหาร 15.30 น. เทพีธาวาร์ 21	13.00 น. มือใจ 15.30 น. รักแรกอุ้ม	13.00 น. Two to One 15.30 น. Bitter Reunion	13.00 น. มือใจ 15.30 น. ตึกต่าจ๋า
	9	10	11	12	13	14	
	13.00 น. History of a Secret 15.30 น. In Our Hands			13.00 น. รักแรกอุ้ม 15.30 น. เทพีธาวาร์ 21	13.00 น. Box 507 15.30 น. August in the Water	12 th International Festival Signes de Nuit in Bangkok	
	16	17	18	19	20	21	
12 th International Festival Signes de Nuit in Bangkok 16.00 น. Blue Hawaii ณ โรงหนังนางเลิ้ง			ประชุมวิชาการด้านภาพยนตร์และการอนุรักษ์สื่อโฮมทัศน์ ครั้งที่ 16	13.00 น. Box 507 15.30 น. Bitter Reunion		12 th International Festival Signes de Nuit in Bangkok	
	23	24	25	26	27	28	
12 th International Festival Signes de Nuit in Bangkok				13.00 น. Two to One 15.30 น. August in the Water	13.00 น. โบทหาร 15.30 น. ตึกต่าจ๋า	ดูหนังคลาสสิกกับประวัติวิทยุ แต่งอักษร 14.00 น. Gentlemen Prefer Blondes	
	30	31	1			29	
เทศกาลภาพยนตร์เจียประเทศไทย ครั้งที่ 10						เทศกาลภาพยนตร์เจียประเทศไทย ครั้งที่ 10	

โปรแกรม ■ Direct Cinema: Masterclass & Screenings ■ ลานดารารัศมิภพ นงนุช ■ ชนะ คราประยูร: A Retrospective ■ First Films Forward เรื่องแรก จากรุ่นสู่รุ่น ■ โปรแกรมภาพยนตร์โลก

ขอเชิญเข้าร่วมงาน

ประชุมวิชาการ ด้านภาพยนตร์ และการอนุรักษ์ สื่อสตรีตทัศน์ ครั้งที่ 16

19 สิงหาคม 2569

ณ โรงหนังช้างแดง

อาคารสรรพศาสตร์สุภกิจ

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

อ่านรายละเอียด
และลงทะเบียนเข้าร่วมได้ที่
www.fapot.or.th

สอบถามข้อมูล
02-482-2013-15 ต่อ 1308
อีเมล faschoolcinema@fapot.or.th